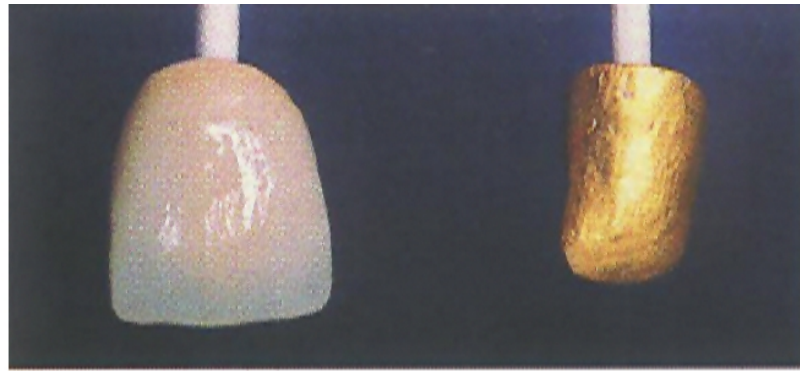
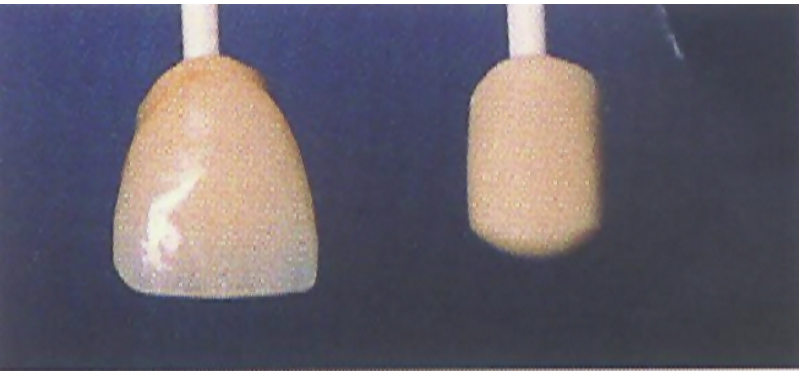

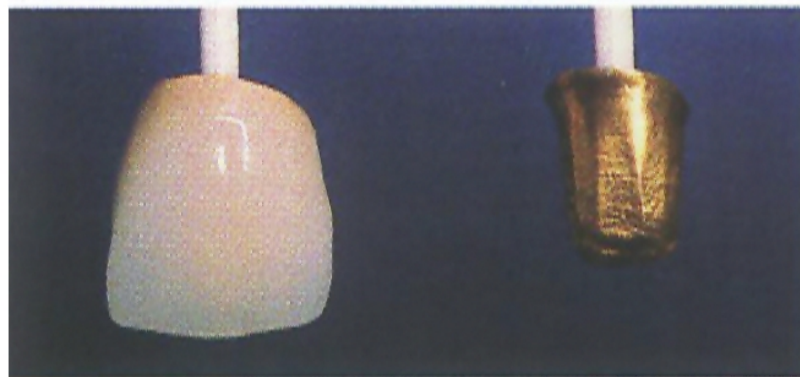
Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

*Asbjørn Jokstad
Institutt for klinisk odontologi
Universitetet i Tromsø*

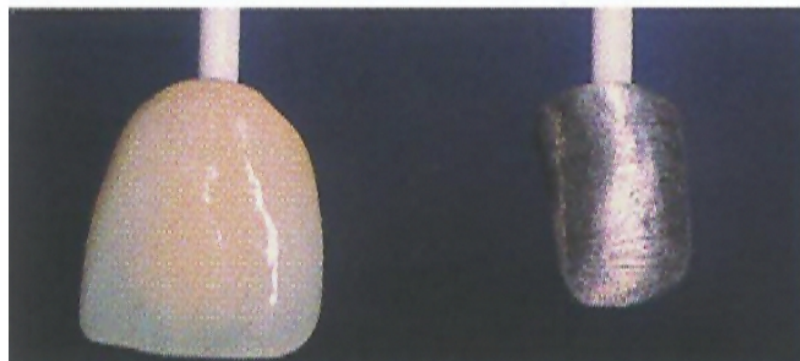
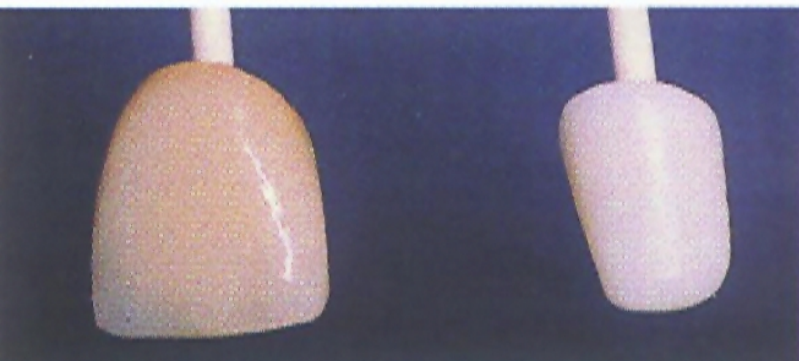
Tekniske løsninger

Infiltrert AlOx
LFC-Høy-Au

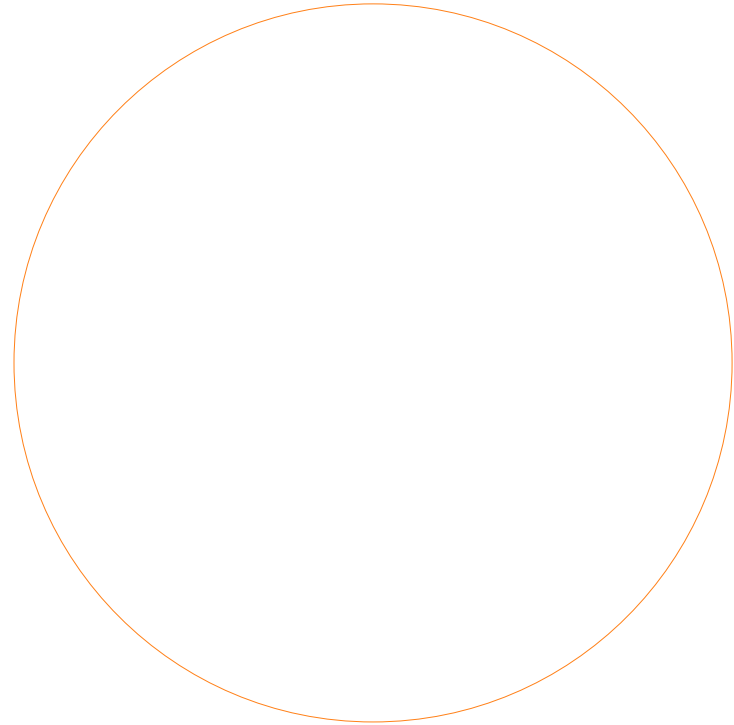
ZrOx
Galvano /AGC

Glasskeram LiSi
Metall-keram

Tannpreparering til krone-bro protese – Vurderinger - Biologi

- Skånsom preparering og beskyttelse av rest-tannvev
- Bevare tannvev
- Unngå overkonturering
- Supragingival prepareringsgrense
- Veltilpasset okklusjon
- Hjelp til selvhjelp

Tannpreparering til krone-bro protese – Vurderinger - mekanikk

- Retensjon -& motstandsform
- Forhindre deformasjon av materiale

Tannpreparering til krone-bro protese – Vurderinger - estetikk

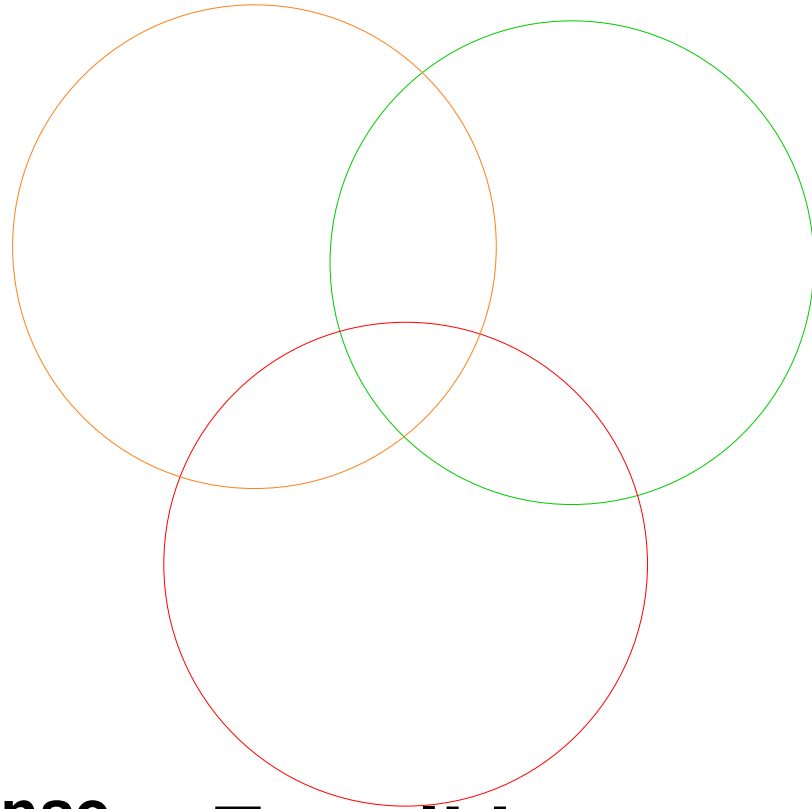
- Minimum synlig metall
- Maksimum keramtykkelse
- Subgingival prepareringsgrense

Tannpreparering til krone-bro protese - Vurderinger

Biologi

- Skånsom preparering
- Beskyttelse av rest-tannvev
- Bevaring av tannvev
- Unngå overkonturering
- Supragingival prepareringsgrense
- Veltilpasset okklusjon
- Hjelp til selvhjelp

Mekanikk

- Retensjon - & motstandsform
- Forhindre deformasjon av materiale

Estetikk

- Minimum synlig metall
- Maksimum keramtykkelse
- Subgingival prepareringsgrense

Biologiske vurderinger

- 1. Skånsom preparering**
- 2. Beskyttelse av rest-tannvev**
- 3. Forebygg skade under tannpreparering!**
  - nabotenner**
  - bløtvev**
  - pulpa**

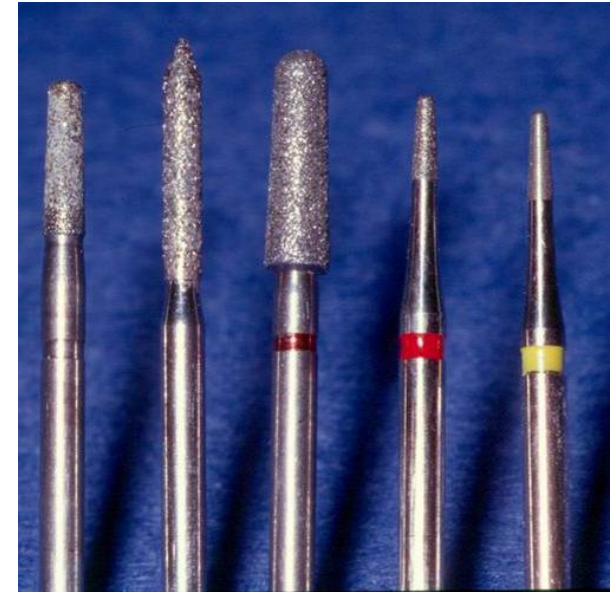
Biologiske vurderinger

Irreversibel pulpaskade kan forårsakes av:

- 1. Temperatur: Bor - type, rpm, trykk & vannkjøling , overdreven luftblåsing**
  - 2. Kjemiske skade: sement, syrer**
  - 3. Bakteriell lekkasje: dårlig passform på midlertidig**
  - 4. Trauma fra okklusjon, midlertidig-krone-fjerning**
-

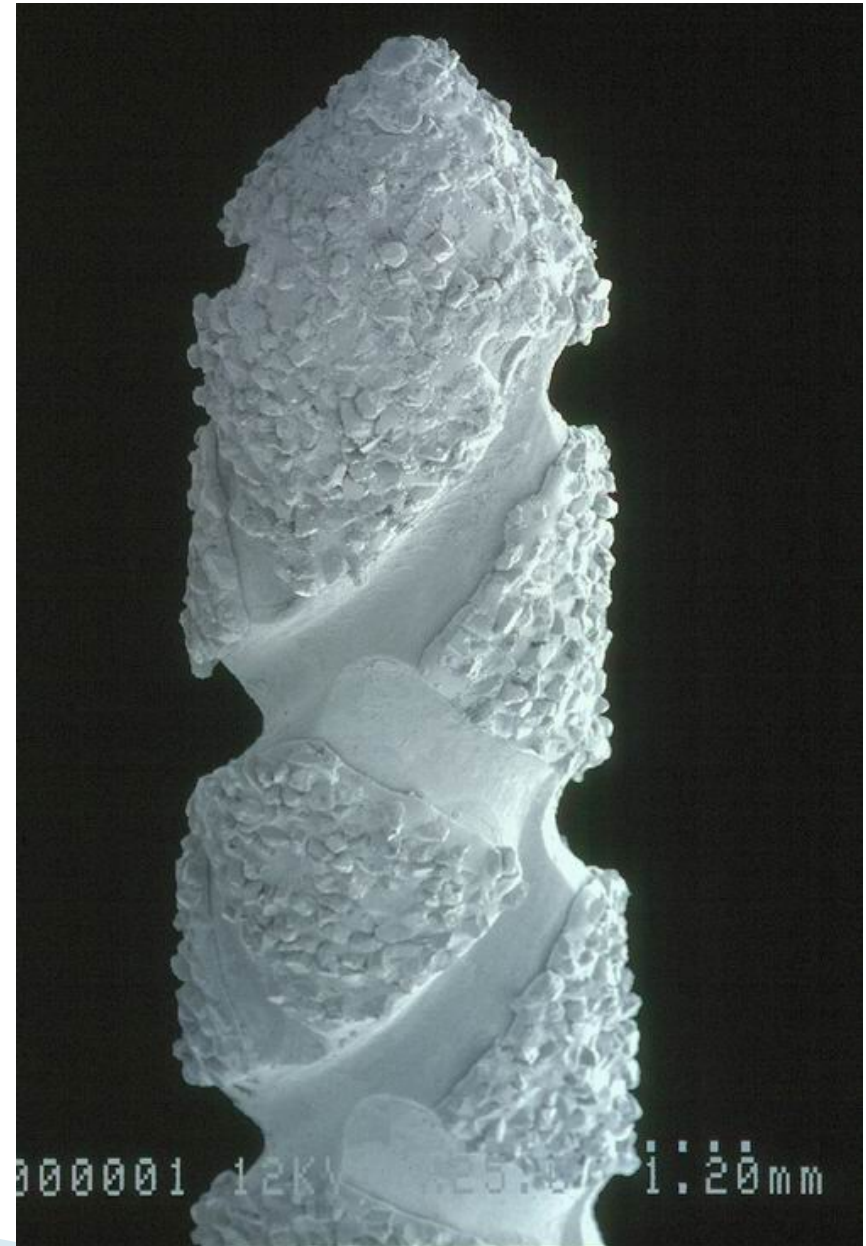
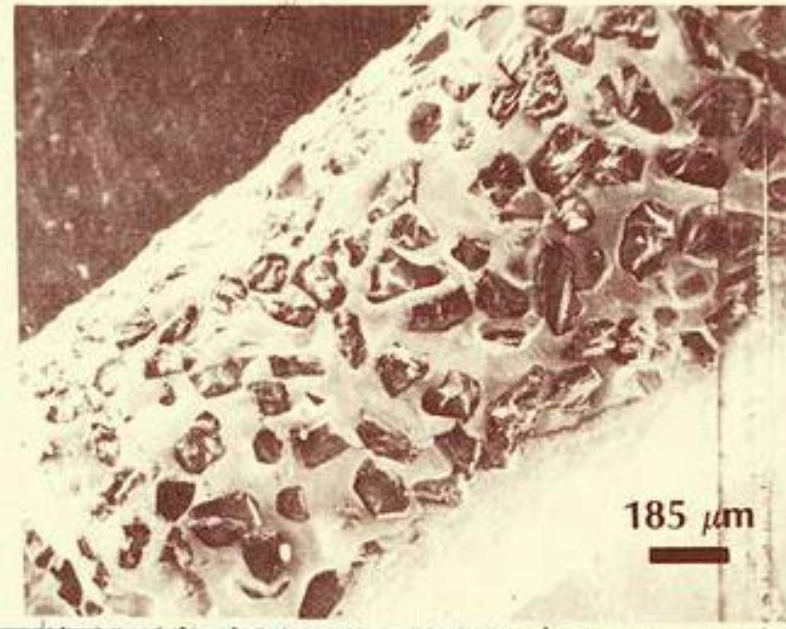
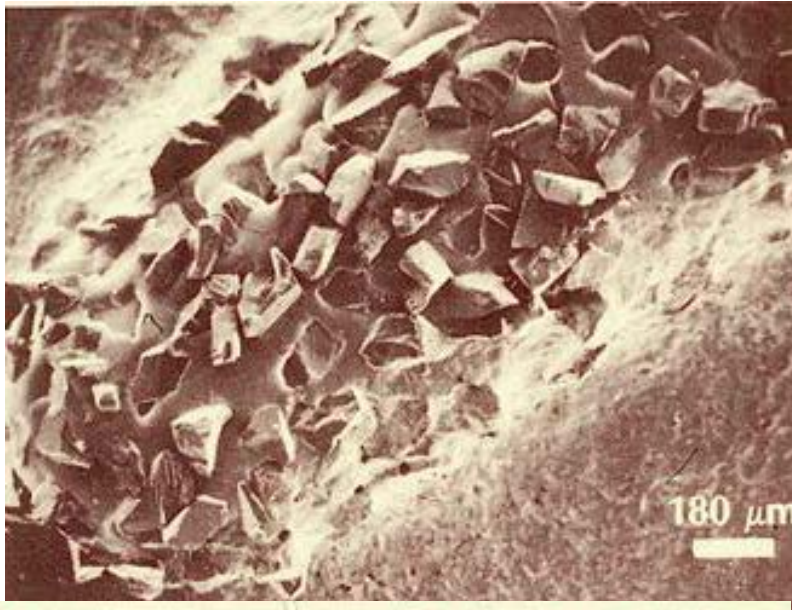

Biologiske vurderinger - bor

- Ruhet
- Vannavkjøling
- RPM & Trykk

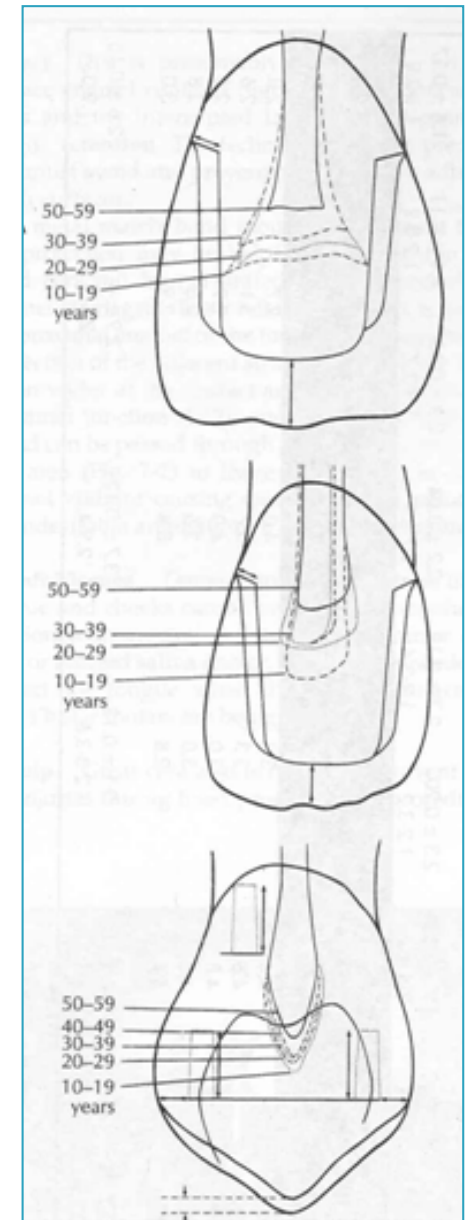
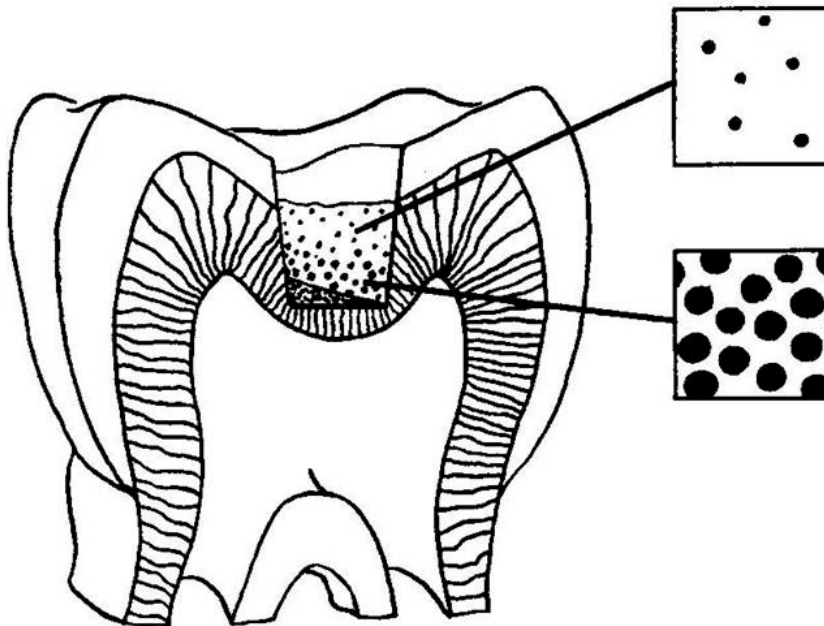
Biologiske vurderinger - bor

Biologiske vurderinger - Alder

Tabell 1. Antal och diameter av dentinkanaler på olika avstånd från pulpan

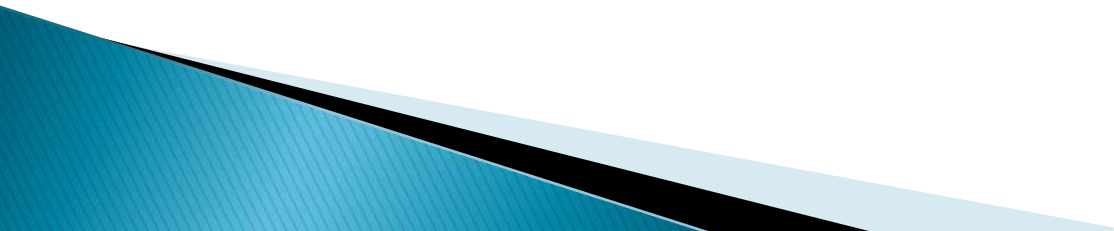
	Antal kanaler $\times 10^3/\text{mm}^2$		Diameter, μm	
	Koronalt dentin ^a	Rotdentin ^b	Koronalt dentin	Rotdentin
Pulpalt	45 (30–52)	41 $\pm$ 7	2.5 (2.0–3.2)	1.6 $\pm$ 0.3
Mellersta delen	30 (12–47)		1.1 (0.8–1.6)	
Perifert	20 (7–40)	21 $\pm$ 3	0.8 (0.5–1.4)	1.1 $\pm$ 0.2

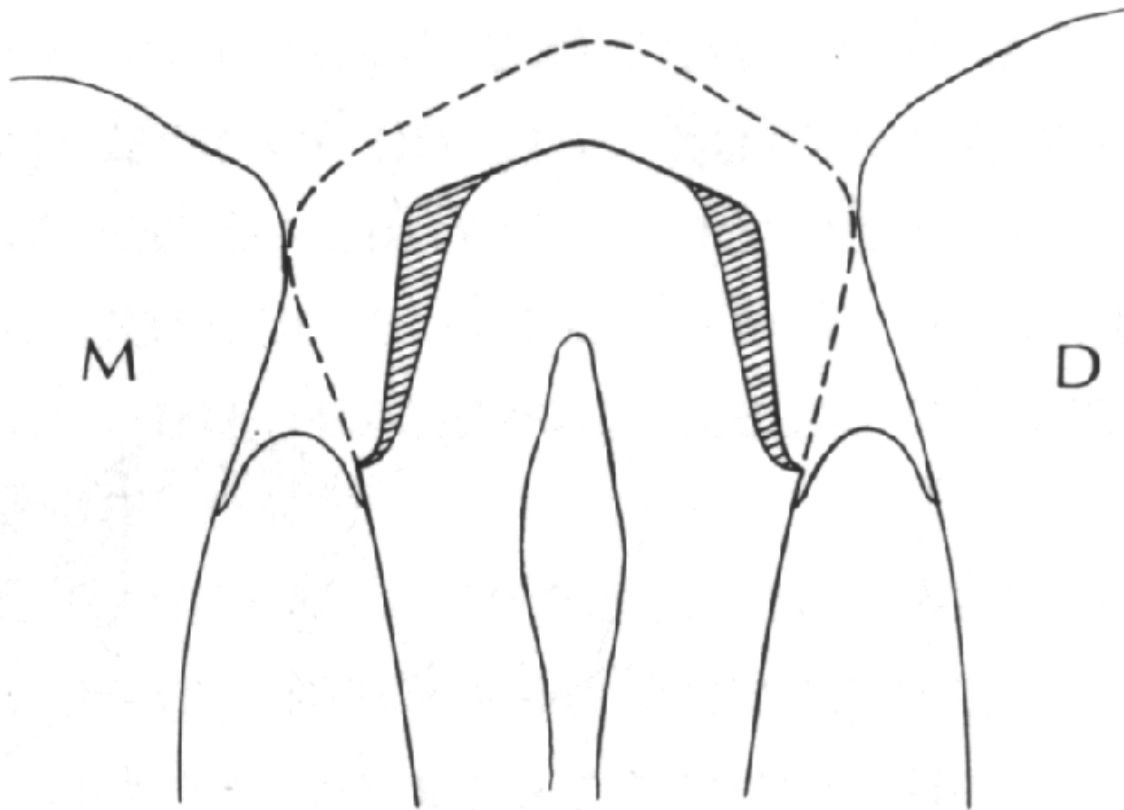
Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

- 1. Bevare mest mulig tannvev**
  - 2. Motvirke løsning av protese**
  - 3. Soliditet på protese**
  - 4. Prepareringsgrense kvalitet**
  - 5. Periodontium-hensyn**
-

Hovedprinsipp 1: Bevar mest mulig tannvev

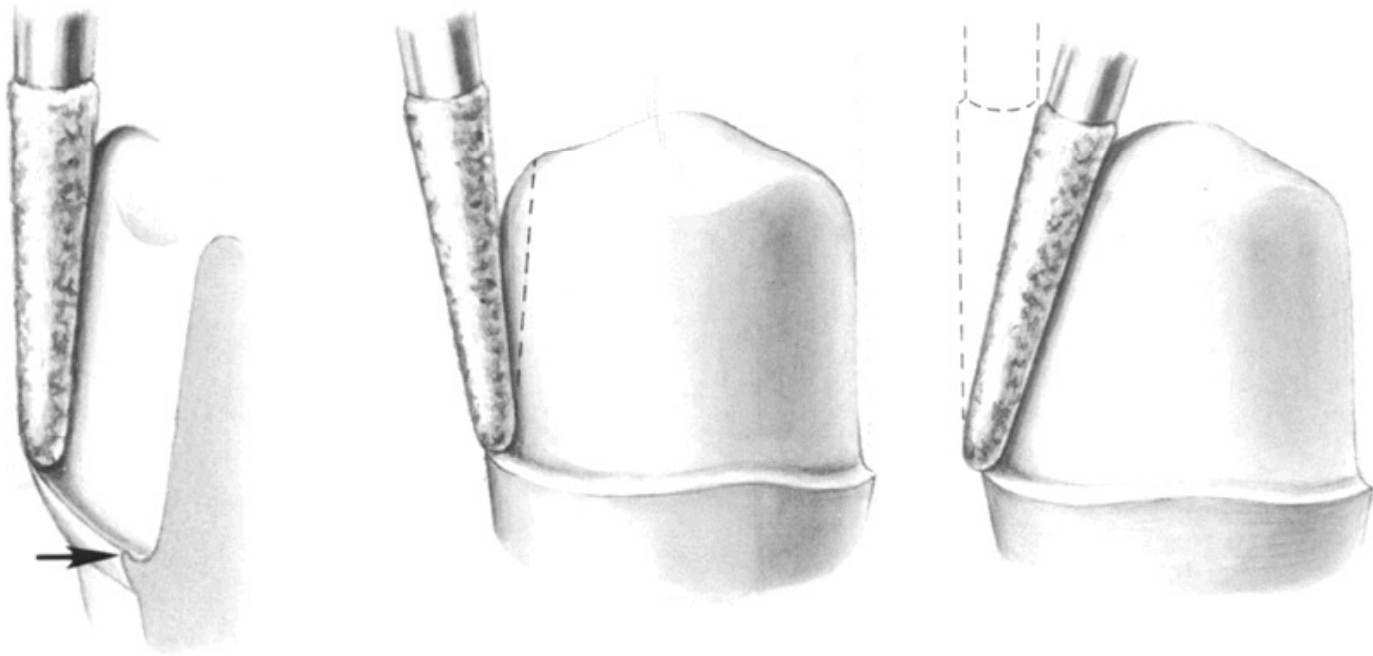
1. Ikke preparer mer enn nødvendig
  2. Følg okklusal anatomi
  3. Prepareringsgrense geometri
-

Bevar mest mulig tannvev

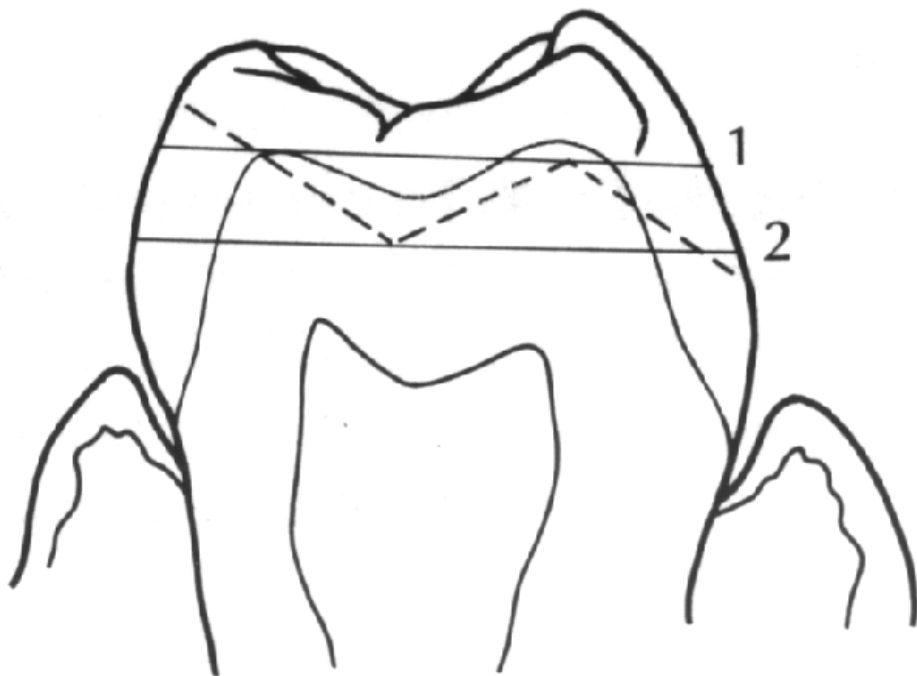
Overdreven konvergens gir mye tapt tannvev

Bevar mest mulig tannvev

Kontrollert vinkling av roterende instrument – øvelse gjør mester!

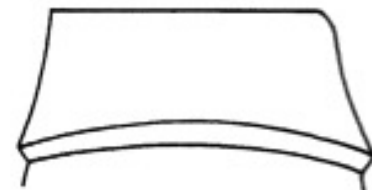
Bevar mest mulig tannvev

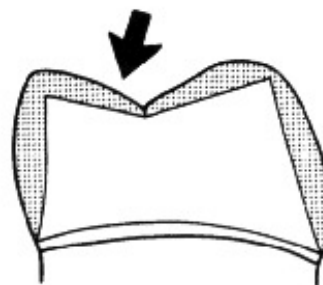
1. For mye okklusal reduksjon
2. Manglende okklusal reduksjon

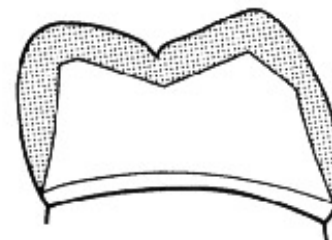
Riktig

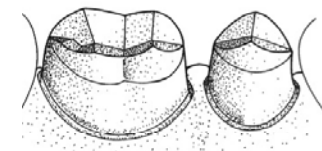
Galt

For lite

Passe

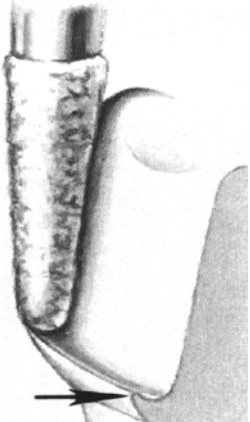

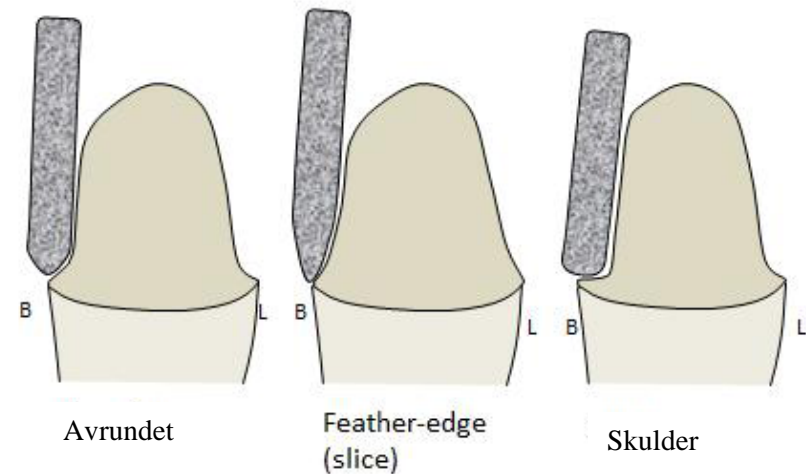
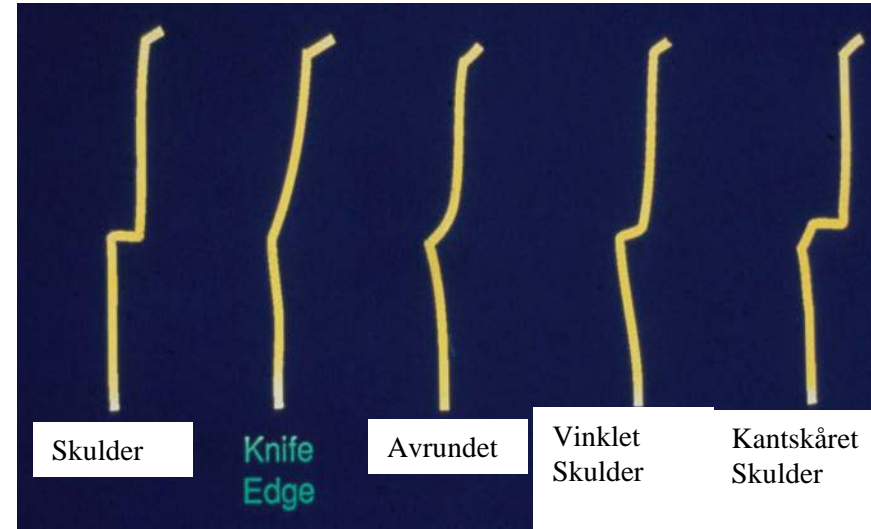
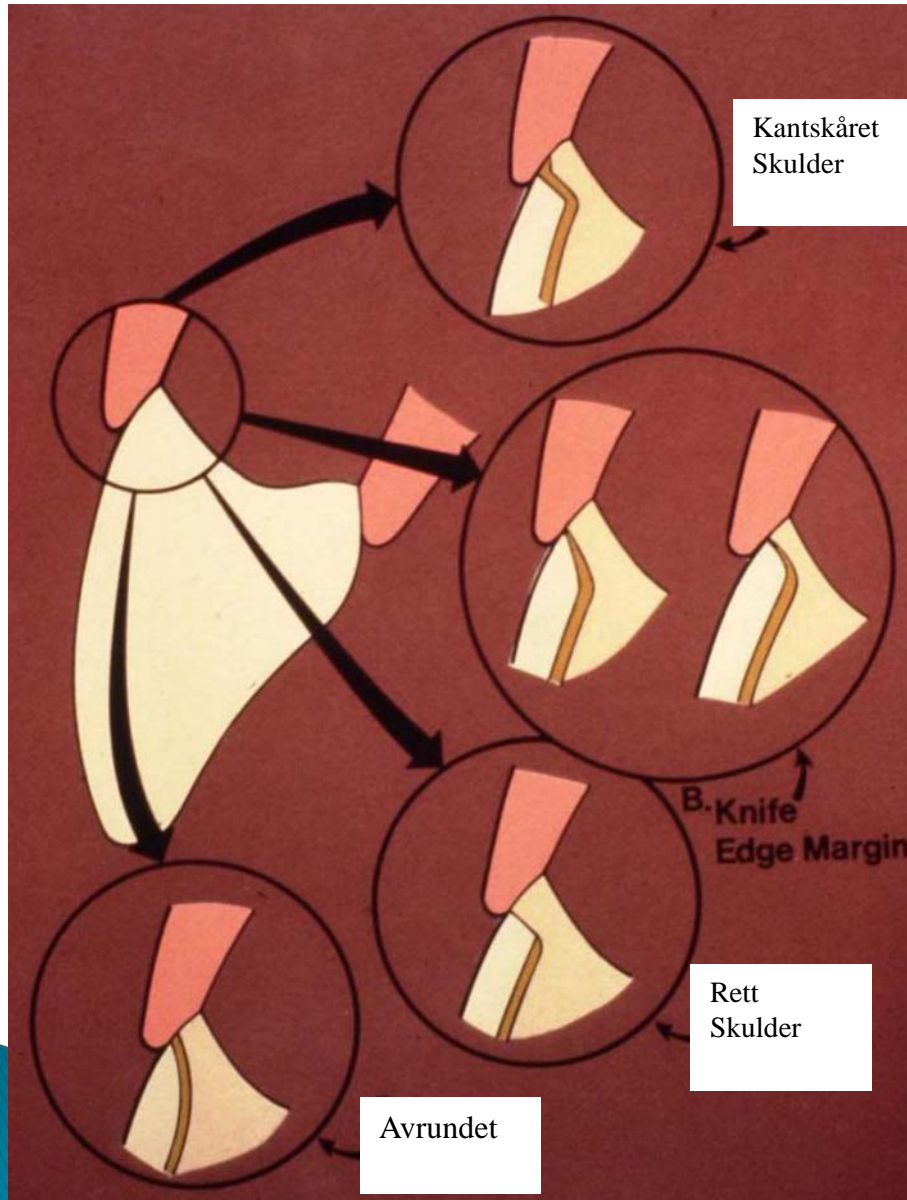
Prepareringsgrense – avrundet utforming* er mest vanlig

*Feilaktig kalt «chamfer», no: fas

- ▶ Enkle å preparere
- ▶ Distinkte
- ▶ Tydelige i munnen og på modeller
- ▶ Gir nok stivhet i støpet
- ▶ Letter normal aksial kontur

- ▶ Minimum dybde er
  - 0.3 mm for metall
  - 1.0 mm for metall–keram (totalt 1.4 – 2.0 mm keram ofte nødvendig for god estetikk)
  - 1.0 & >1 mm (hvis opak keram) for helkeram

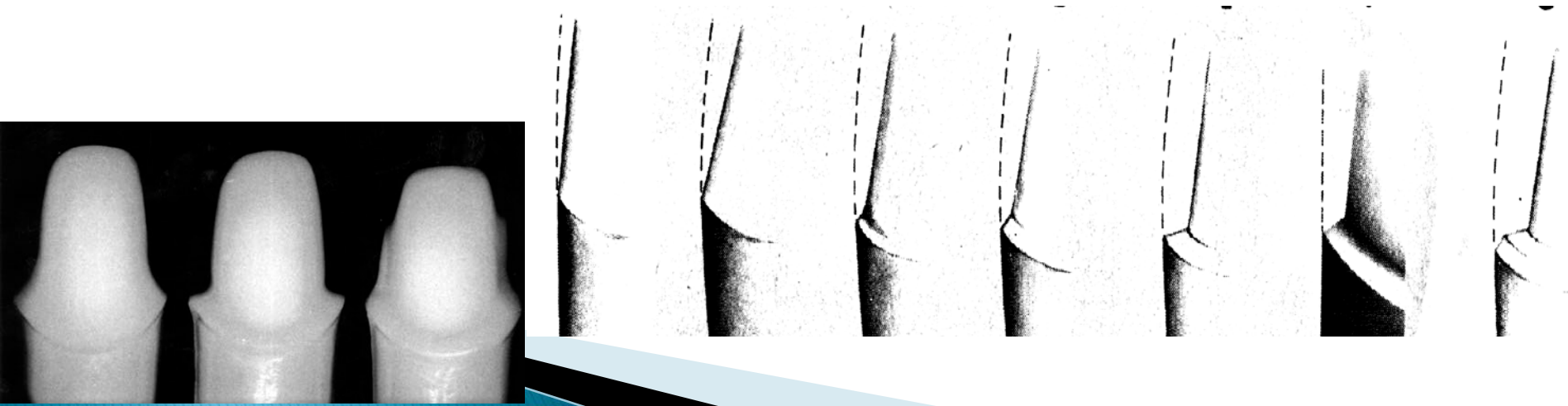

Prepareringsgrense-terminologi

Prepareringsgrense - utforming

- ▶ Utforming – vanskelighetsgrad
- ▶ Identifiserbar på tann og arbeidsmodell
- ▶ Nok plass til nødvendig material-volum
- ▶ Bevaring av tannvev

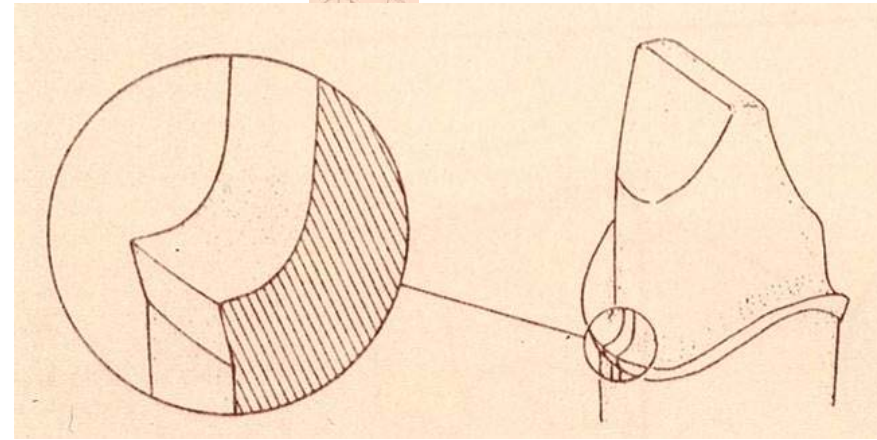
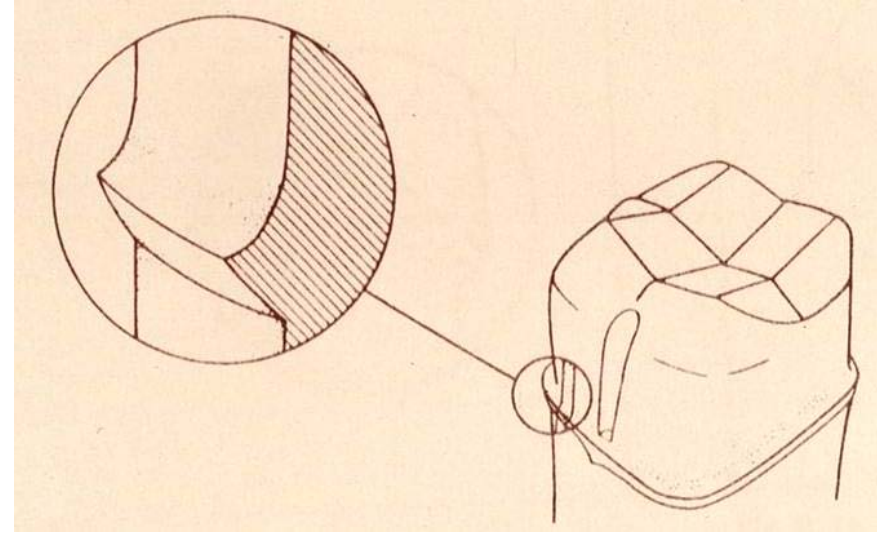
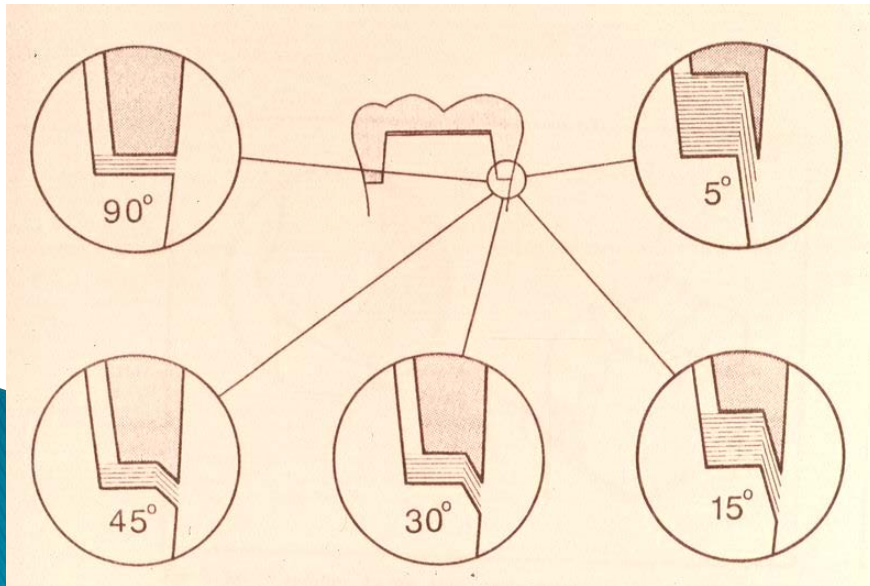
Ulike avrundede- prepareringer til:

Metall

Metall-keram

Helkeram

(Tidligere: Kantskåret
skulder:)

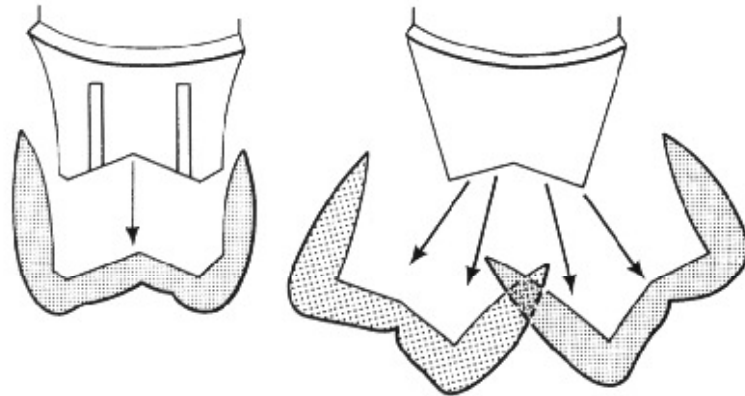
Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig
tannvev

**2. Motvirke løsning av
protese**

Motvirke løsning av protese

- **Motstandsform:** faktor som forhindrer løsning av kronen pga krefter i apikal eller skrå retning er, f.eks ved tygging

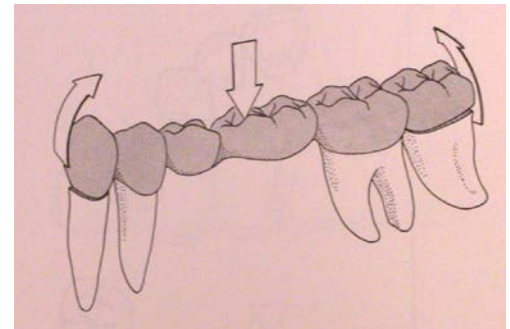
- **Retensjonsform:** faktor som forhindrer løsning av kronen i dennes innførselsretning (eller langs kronens hovedakse)

Hvordan motvirke løsning av proteese?

Geometri på tannprepareringen

- ▶ Høyde
- ▶ Diameter
- ▶ Konvergens

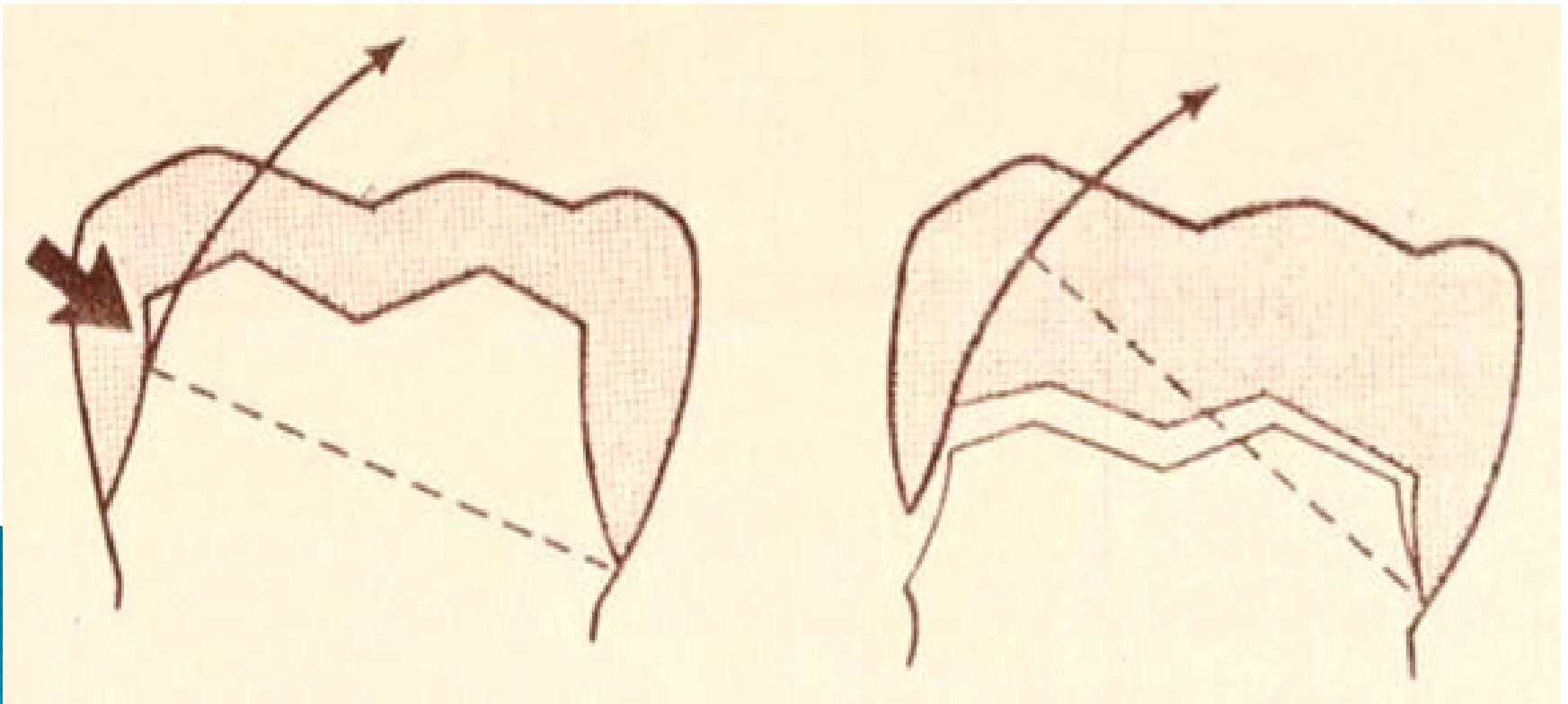
Ekstra retensjons-elementer

Høyden på aksialflatene styrer motstandsform

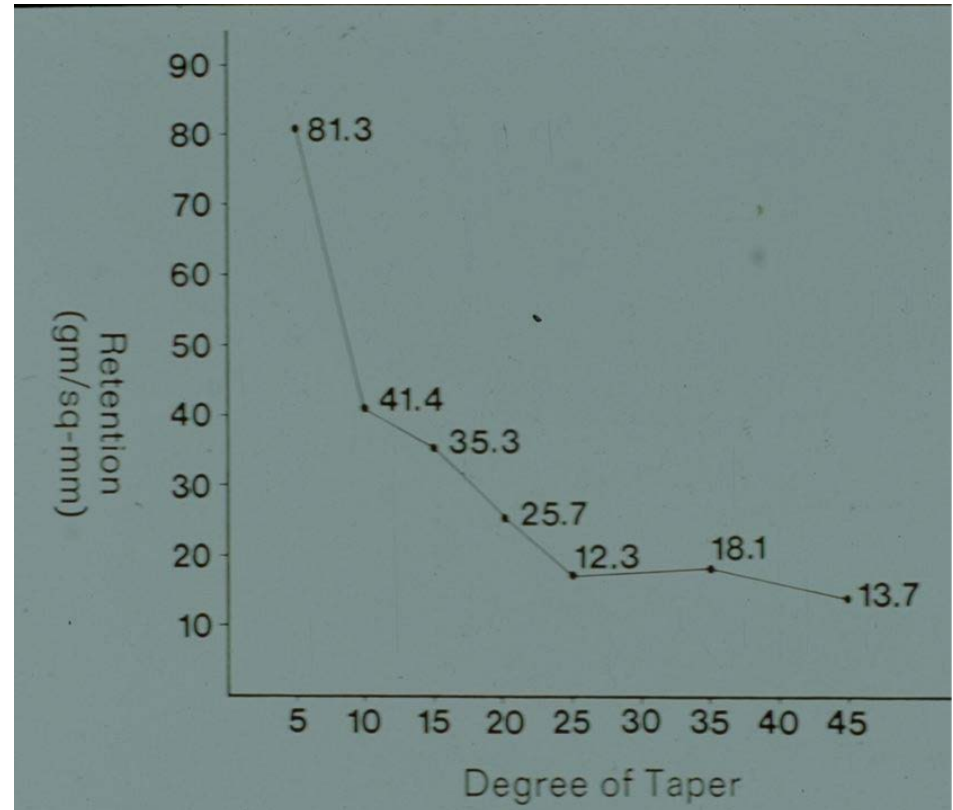
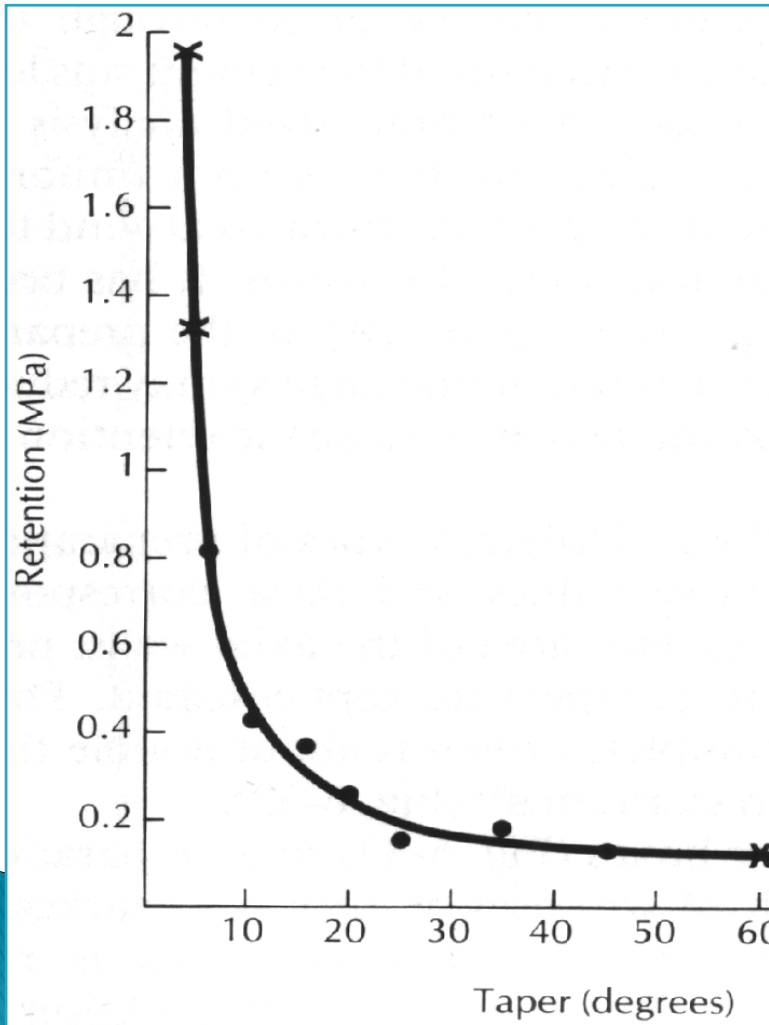
Nok høyde er nødvendig for å

- få nok vertikal retensjon
- interferere med potensiell rotasjon av konstruksjon rundt punkt på motsatt flate

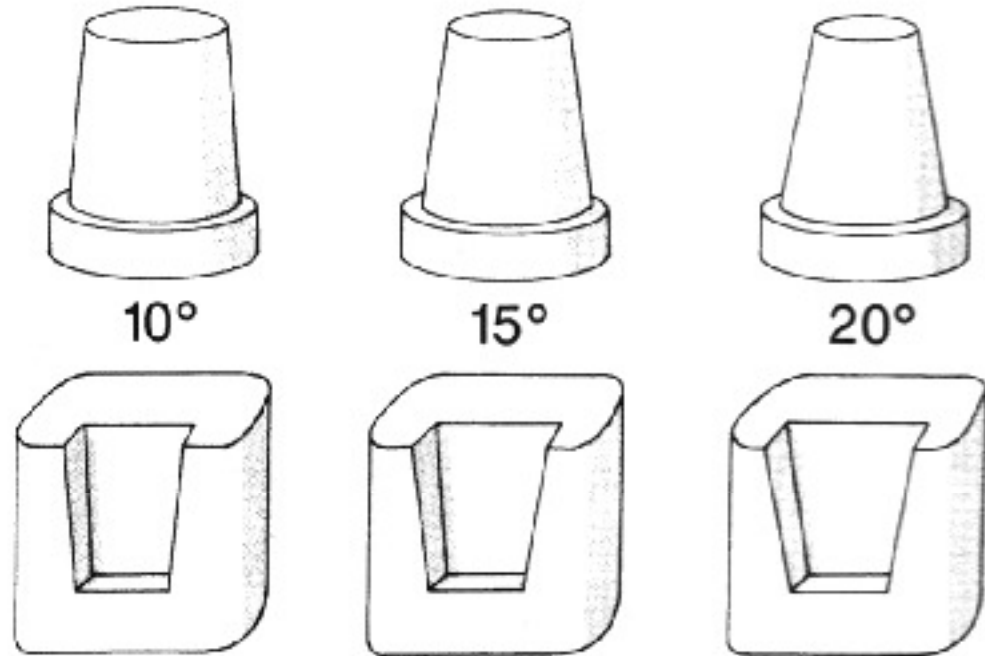
Konvergens av aksialflatene styrer retensjonsform

Konvergenzvinkler og retensjon

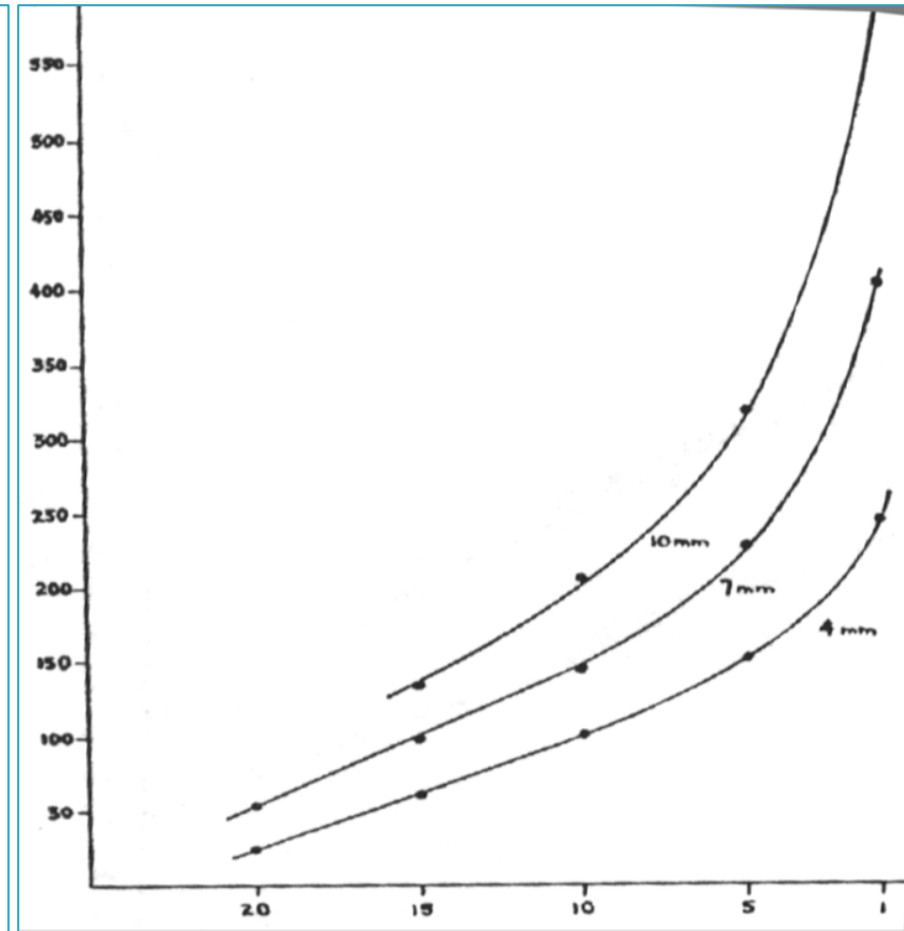
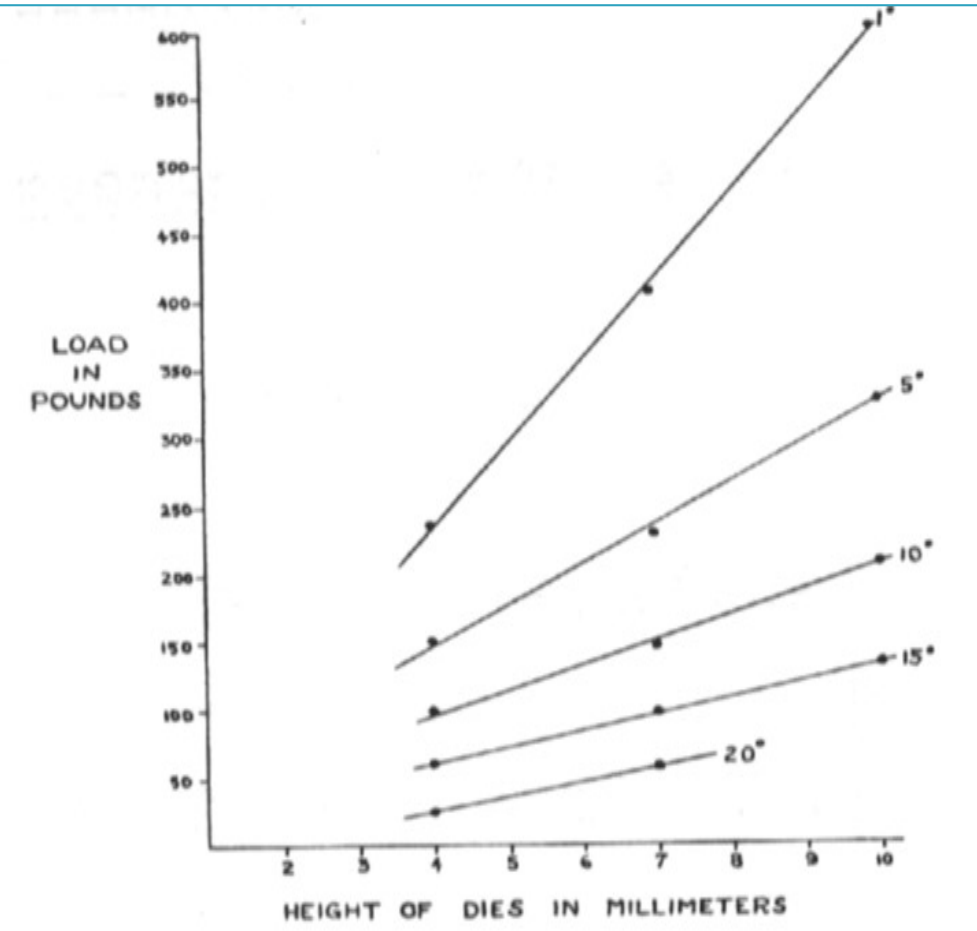
ANBEFALNINGER

- 10° JORGENSON 1955
- 12° SHILLINGBURG *et al*, 1974
- 20-28° TYLMAN *et al*, 1978
- 12-24° WILSON & CHAN 1994

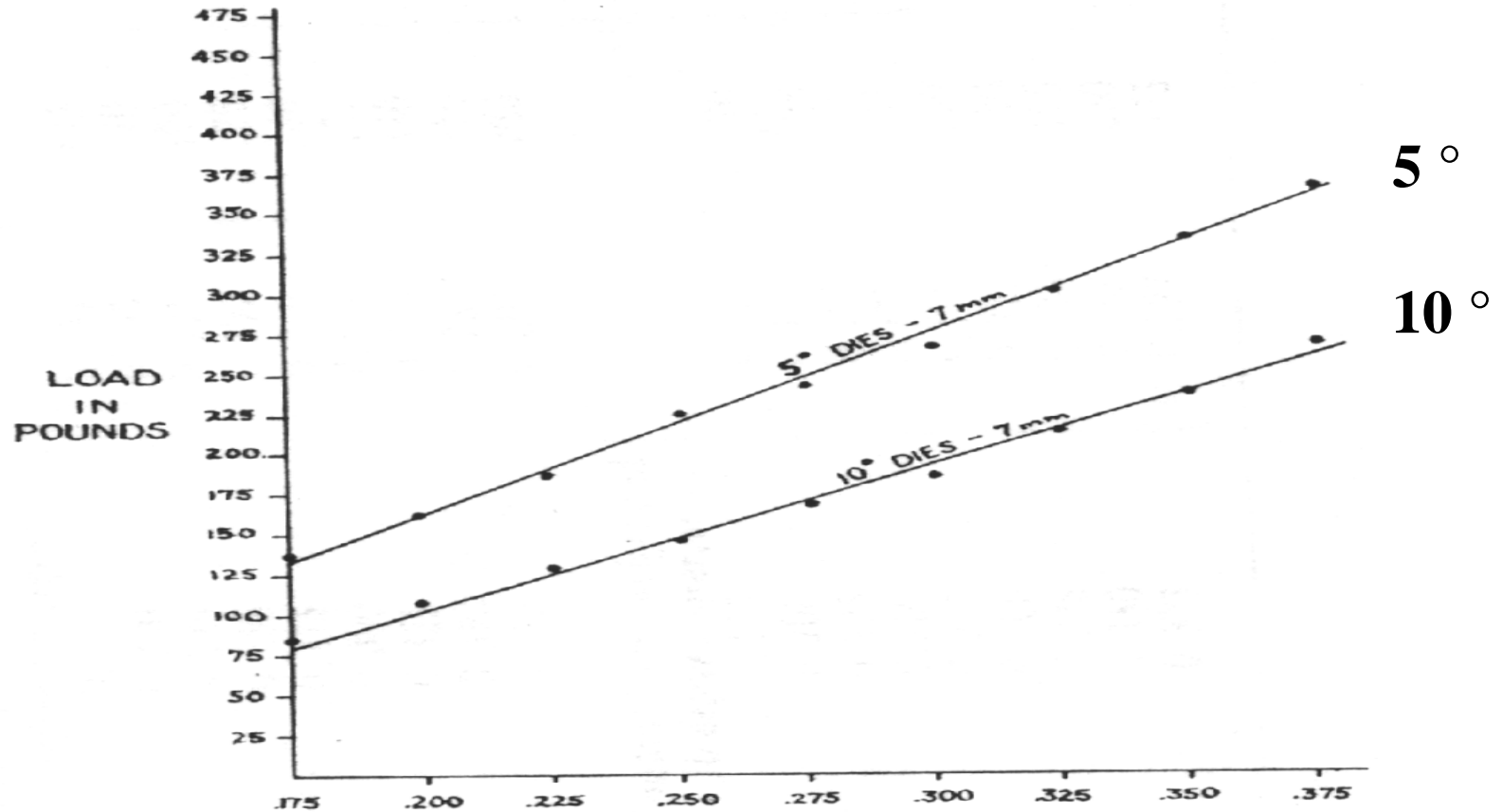
For å skape retensjon er det nødvendig med to diametralt mosatte indre eller yttre flater

Retensjon er også påvirket av høyden på aksialflatene

Krefter for å løsne en sementert singelkrone

Retensjon er også påvirket av diameter på resttann

Krefter for å løsne sementert singelkrone

Kaufman et al. JPD 1961.

EKSTRA RETENSJON VED SMÅ / KORTE / KONVERGERENDE AKSIALFLATER

- ▶ Furer og bokser
- ▶ Ofte ved små/korte/konvergerende flater
- ▶ Ofte i mandibulære molarer fordi de har høye okklusale krefter og mandibel bøyes under funksjon
- ▶ Proksimale furer gir mest motstand mot bucco-linguale krefter
- ▶ Furer buccalt og lingualt gir motstand mot mesiale-distale krefter
- ▶ Begge typer bør vurderes

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig tannvev

2. Motvirke løsning av protese

1. Geometri på tannprepareringen

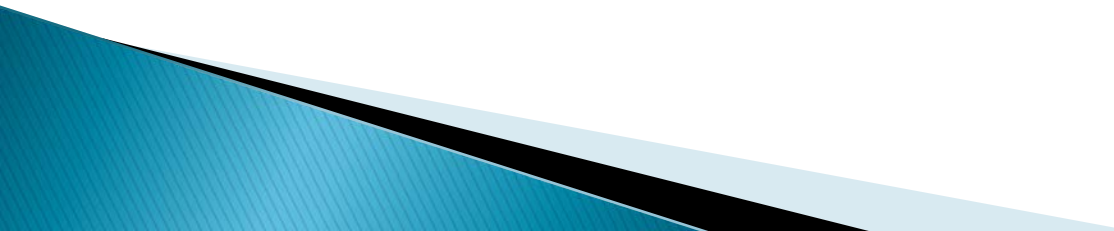
**2. Overflate-ruhet på tann og på
protese-flaten mot tann**

3. Valg av materiale til protese

4. Type av sement

5. Tykkelsen på sementfilmen

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig tannvev
  2. Motvirke løsning av
protese
  - 3. Soliditet på protesen**
-

Soliditet på krone–bro protesen

Okklusal reduksjon

Metall-Keram

1.5–2.0 mm funksjonell cusp

1.0–1.5 mm ikke- funksjonell

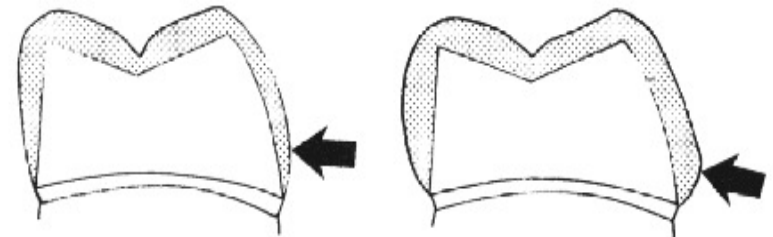
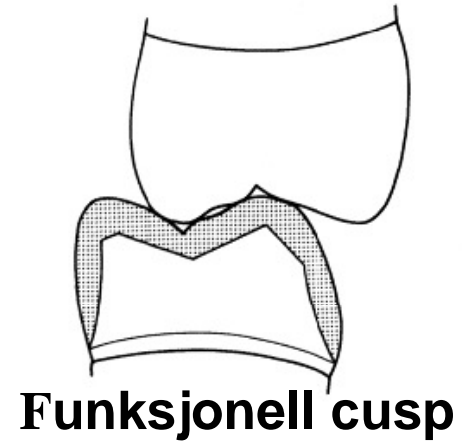
Helkeram

2.0 mm alle cusper

Metal

1.5 mm funksjonell cusp

1.0 mm ikke-funksjonell

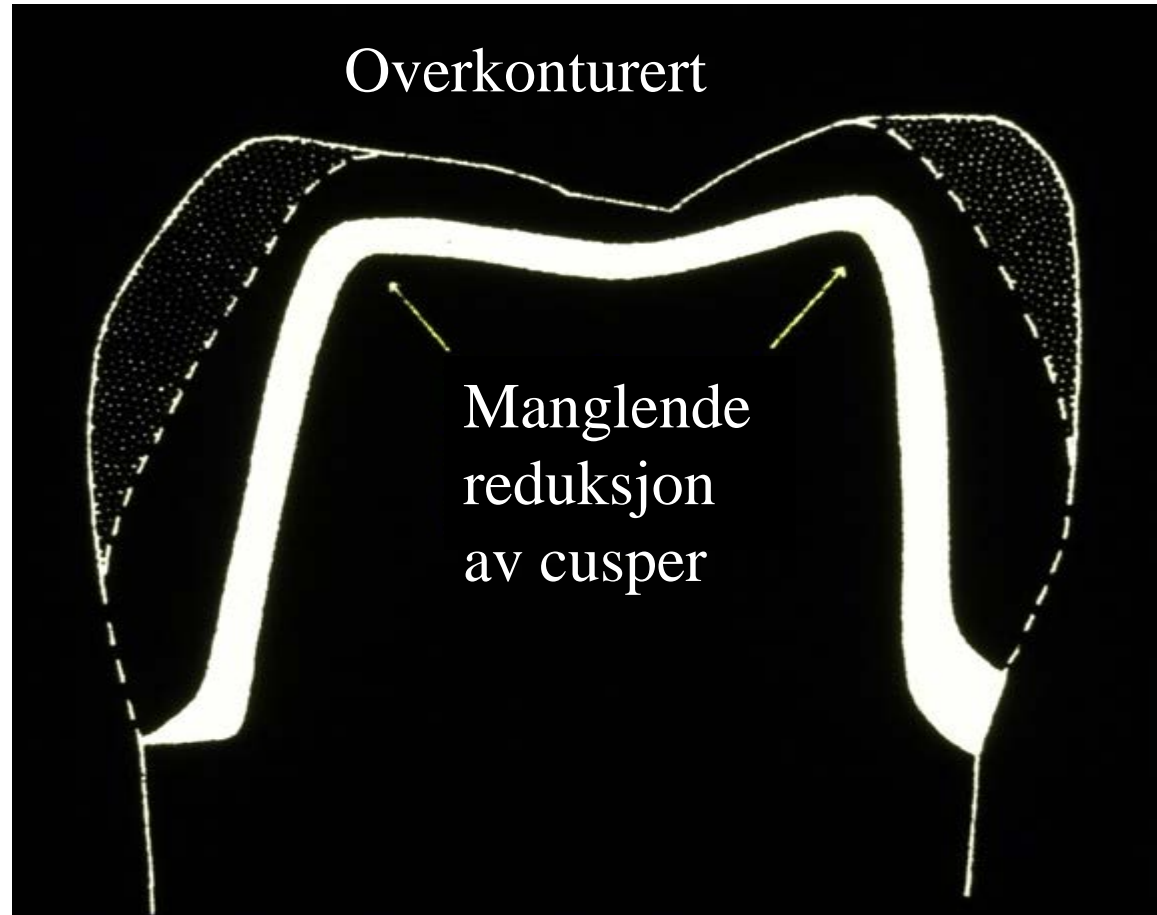

En konstruksjon med en for tynn aksial vegg kan deformeres under fremstilling. En overkonturert konstruksjon vil gi periodontale problemer

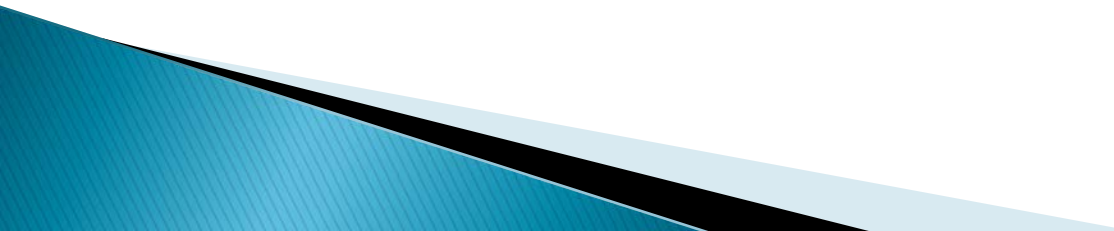

Soliditet på krone-bro proteser

Risiko for fraktur av
keram

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig tannvev
  2. Motvirke løsning av
protese
  3. Soliditet på protesen
  - 4. Prepareringsgrense
kvalitet**
-

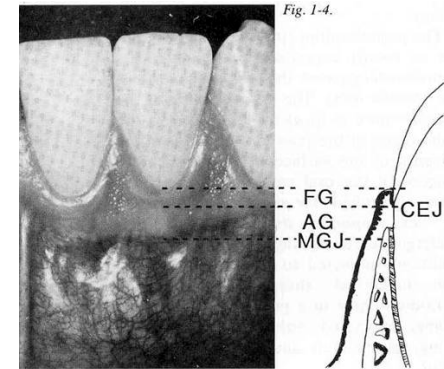
Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig tannvev
2. Motvirke løsning av
protese
3. Soliditet på protesen
4. Prepareringsgrense
kvalitet

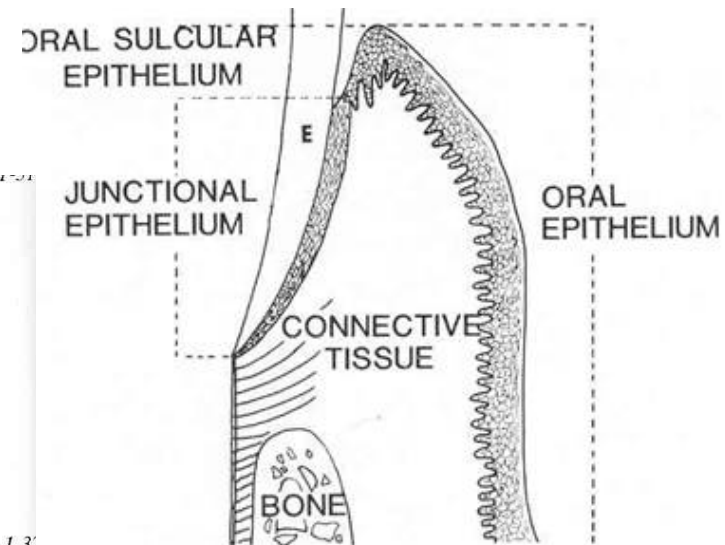
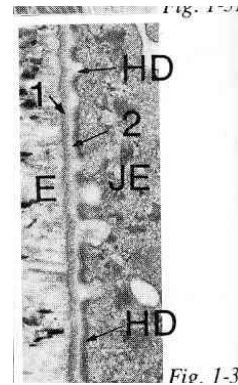
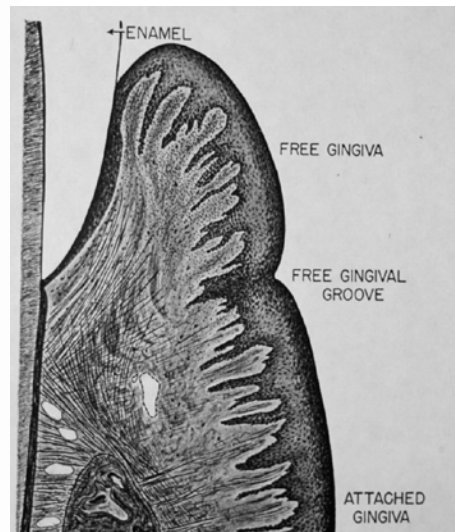
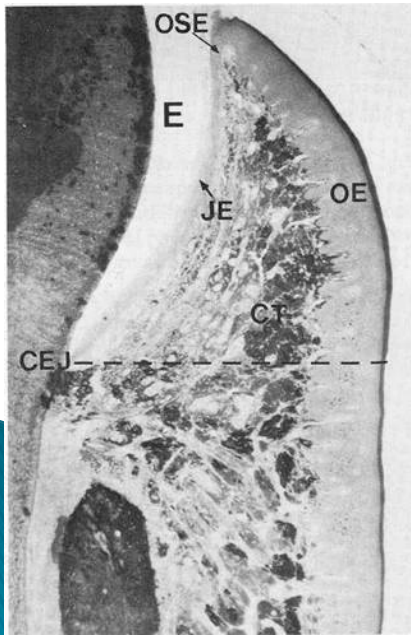
5. Periodontium-hensyn

Periodontium - anatomi

Fri gingiva (FG) inkl. papilla
 Oralt epitel
 Oralt sulcus epitel
 Festet gingiva (AG)
 Kontaktepitel
 Variasjoner

Mucosa
 Alveolarben

Prepareringsgrense ifht periodontium

- ▶ Også perfekte sementspalter (20–60 μM) akkumulerer bakterier
- ▶ Sementspalter på mer enn 200 μM medfører alltid bentap
- ▶ Bentap er generelt størst rundt kroner og støttetenner med subgingival prepareringsgrense

Plasser prepareringsgrensen helst koronalt for gingiva

- ▶ Prepareringsgrense dypt subgingivalt er forbundet med økt gingival inflammasjon
- ▶ Økende subgingival dybde gir økende grad av gingival inflammasjon

Hvorfor legge prepareringsgrensen koronalt for gingiva?

Fordeler :

- ▶ Underletter en perfekt preparering
- ▶ Prepareringen forblir i emaljen
- ▶ Enklere for pasienten å holde rent
- ▶ Avtrykk blir enklere
- ▶ Kronekanter er lettere å inispisere

Når skal prepareringsgrensen legges subgingivalt?

- Grensen må alltid være i frisk tannvev – eksisterende karies, fyllinger eller kiledefekter
- Hvis behov for ekstra retensjon
- Ved stiftkonus
- Ved estetisk behov
- Ved rotsensitivitet

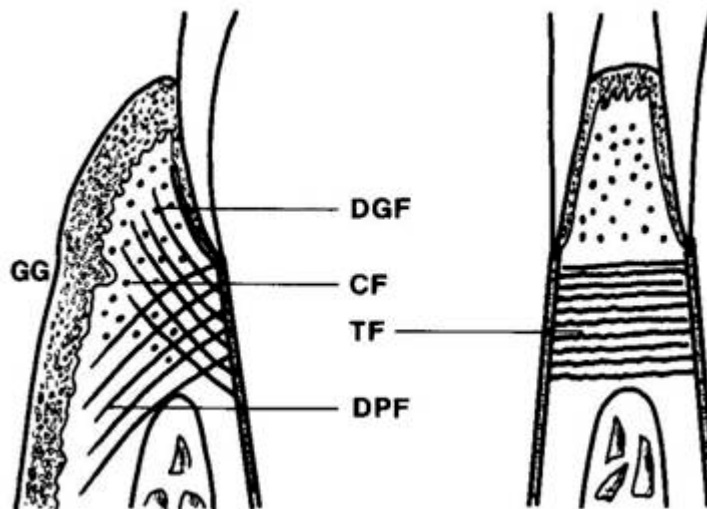
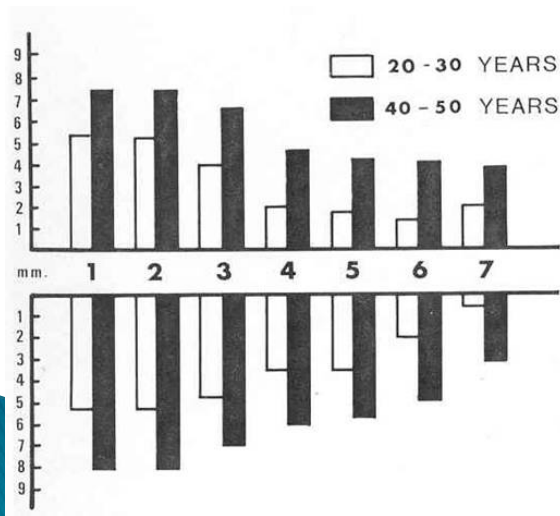
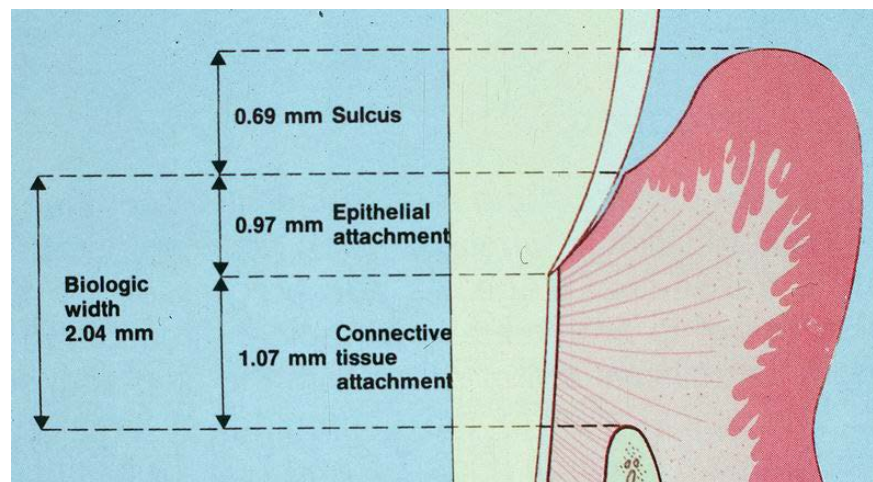

Prepareringsgrense ifht periodontium

“Biologisk bredde” er et Nord-Amerikansk fenomen

Skandinaviske studier viser at bredden varierer med alder, så måletallene er virtuelle

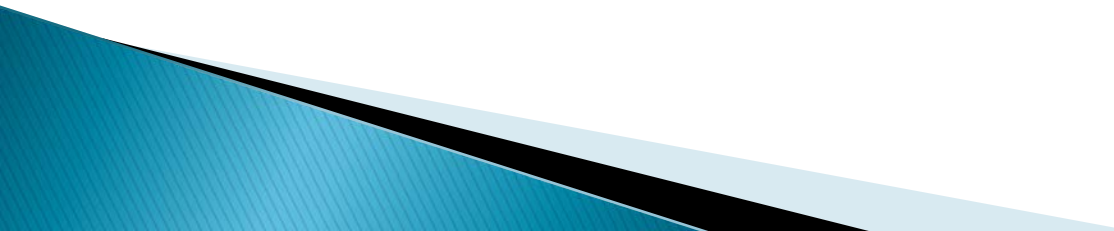
Likefullt, en statistisk sammenheng til bensvinn kan påvises

Hjelp til selvhjelp

- ▶ Tenner: Forankret i kjeveben med periodontale fibre via en periodontal membran, omgitt av gingiva.
- ▶ Implantater: Forankret i kjevebenet ankytotisk, omgitt av mucosa.
- ▶ Sykdommer i disse vev avgjørende for prognose.
- ▶ Utforme sin protetikk på en slik måte at sykdommer i støttevevene unngås.
- ▶ Hygieneinstruksjon!

Hjelp til selvhjelp

- ▶ Unngå plakkretinerende flater
  - ▶ Lage glatte, fine flater som er lette å holde rene
  - ▶ Overgang mellom protese og festetann
  - ▶ Plassering av prepareringsgrensen
  - ▶ Utforming av hengeledd mot kjevekam
  - ▶ Overgang mellom hengeledd og pilartann
-

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

Estetisk vurderinger

- ▶ Pasientene ønsker seg:
  - Symmetrisk tannstilling
  - “Riktig” farge
  - Midtlinje
  - Proporsjoner

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

Estetisk vurderinger

▶ Symmetri:

- Like, men ikke nødvendigvis identiske størrelser, former og relative posisjoner på hver side av en sentral akse

Midtlinjen:

- Også kalt symmetriaksen.
- Deler vanligvis ansiktet i 2 like halvdeler

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

Estetisk vurderinger

▶ Midtlinjen:

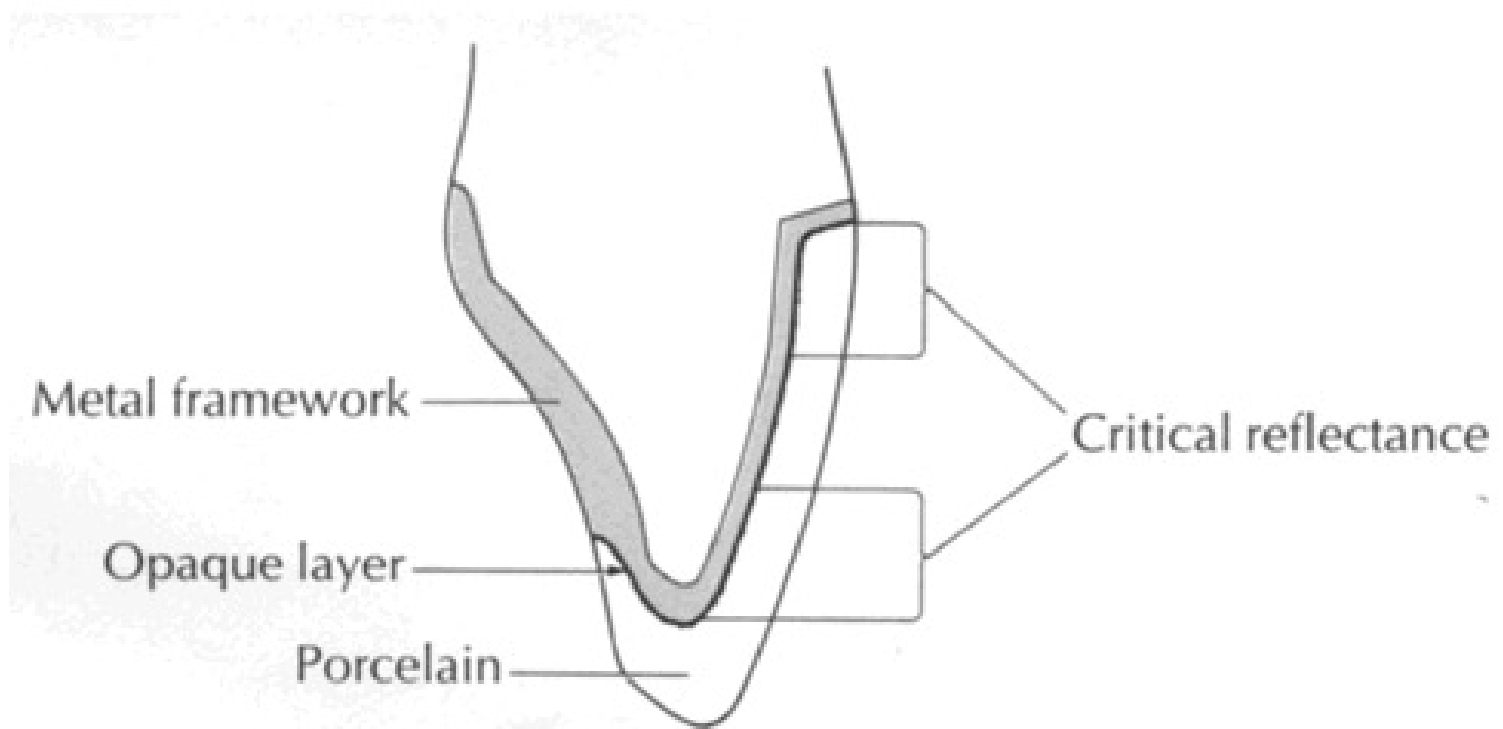
- Linjen mellom sentralene i okj ligger midt i ansiktet hos ca 70% av befolkningen
- Overensstemmelse mellom okj og ukj midtlinje hos kun ca 25%

Horisontale linjer:

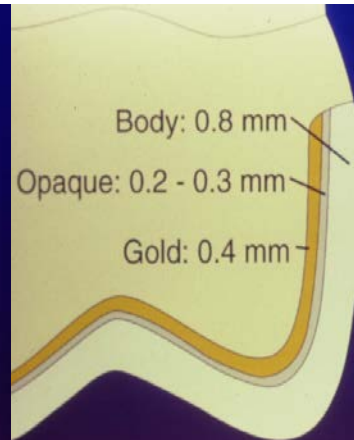
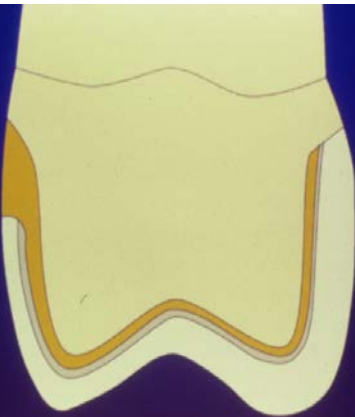
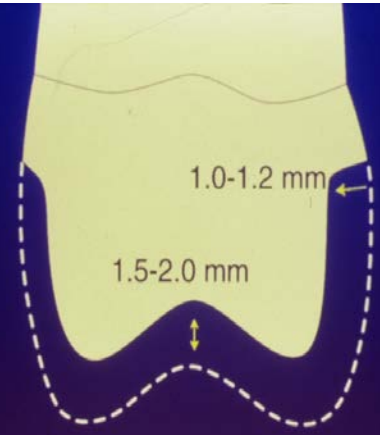
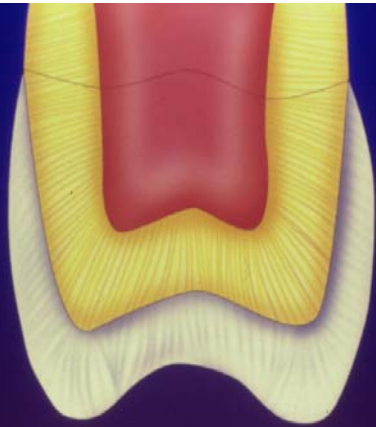
- Pupillelinjen
- Linjen gjennom munnvikene

Tannpreparering til krone-bro protese - Hovedprinsipper

Estetisk vurderinger

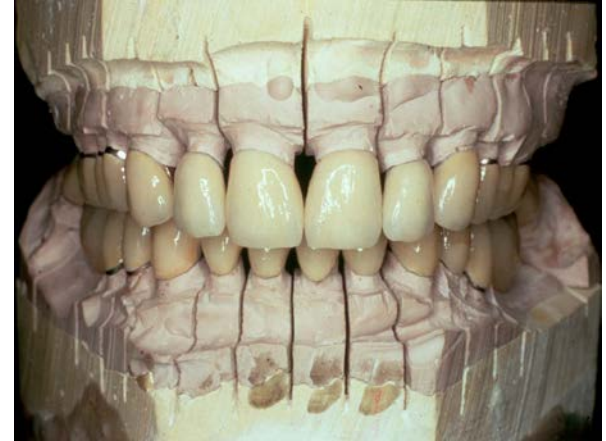

Helkeram vs MK

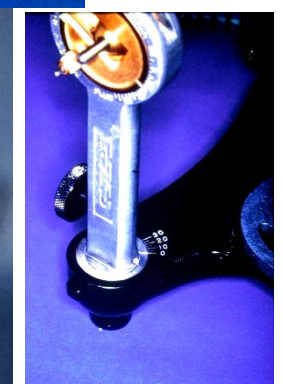
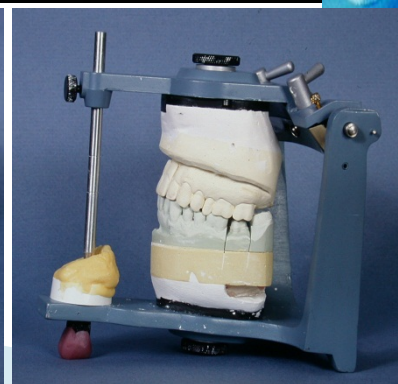
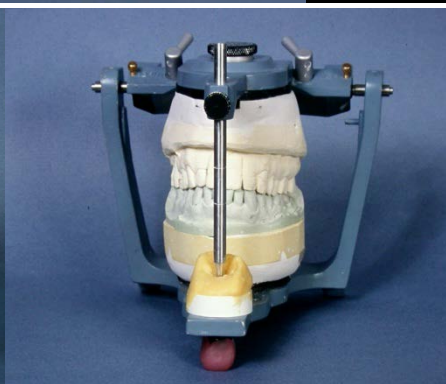
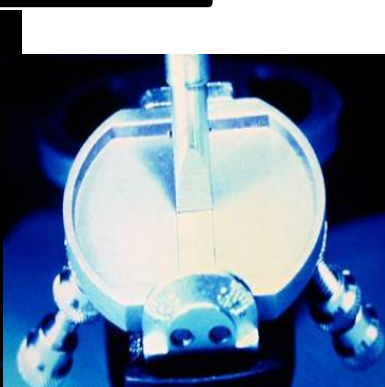
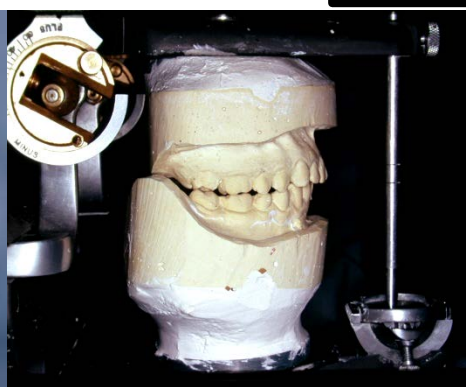
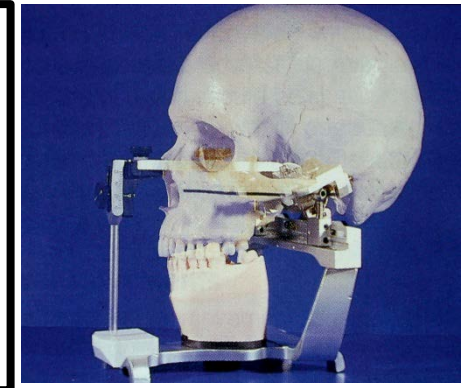
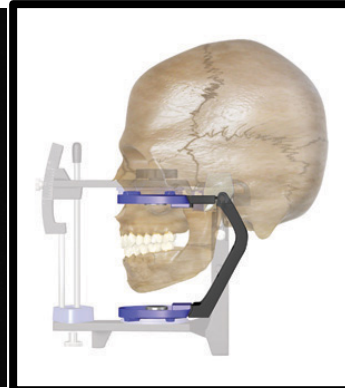
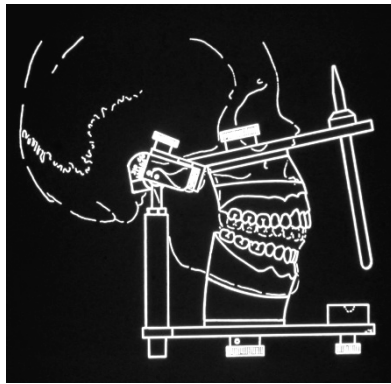

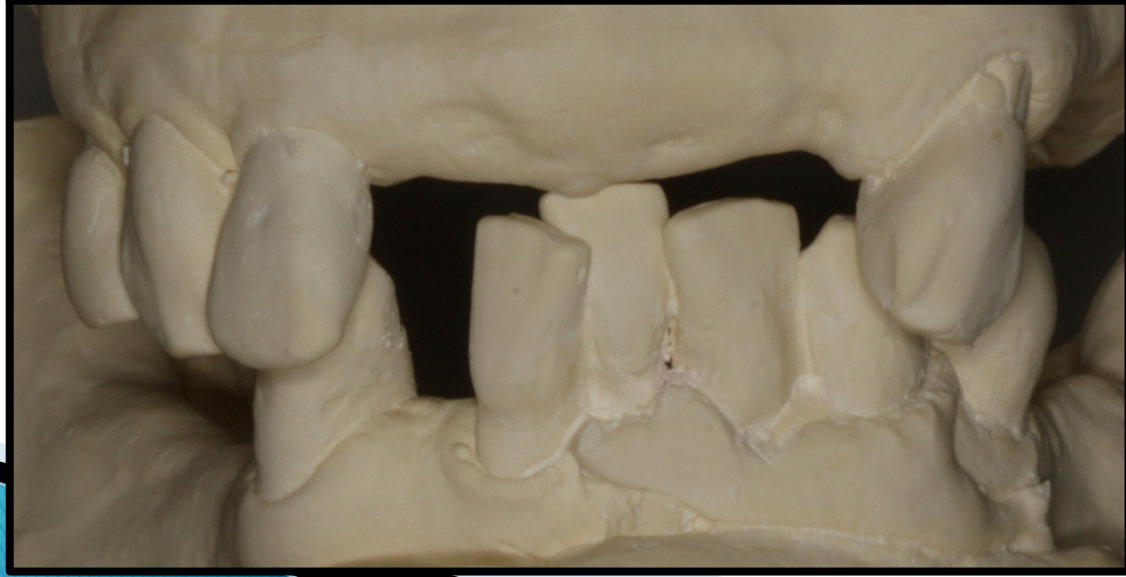
Spesielle vurderinger ved fast bro- protese

Bruk av artikulatør er påkrevet for nødvendige bittanalyser

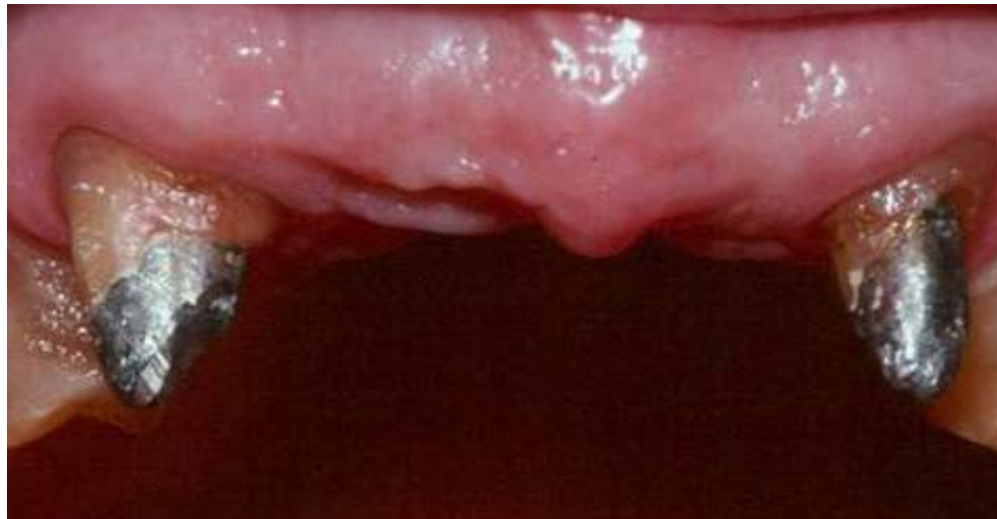

Bruk av artikulatør er påkrevet for nødvendige bittanalyser

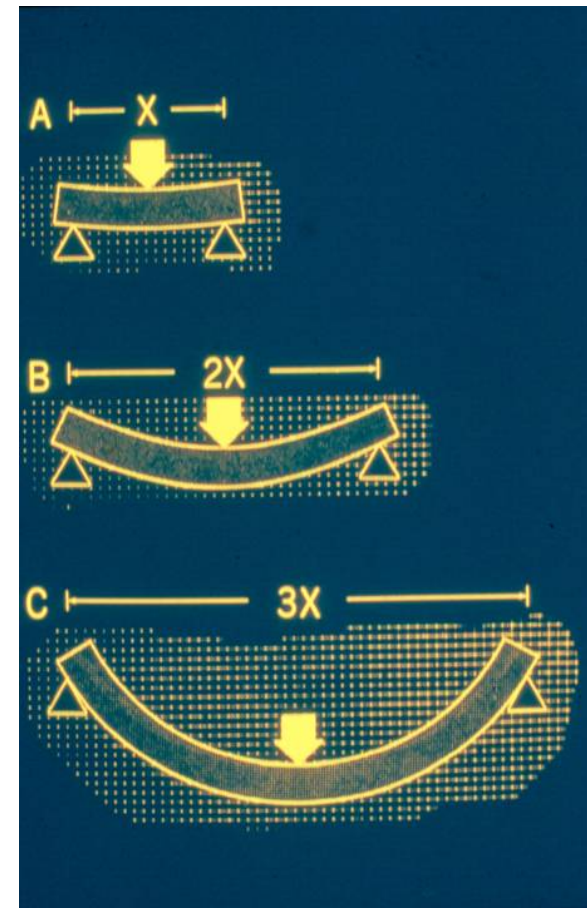
Tannpreparering til støttetann - Hovedprinsipp

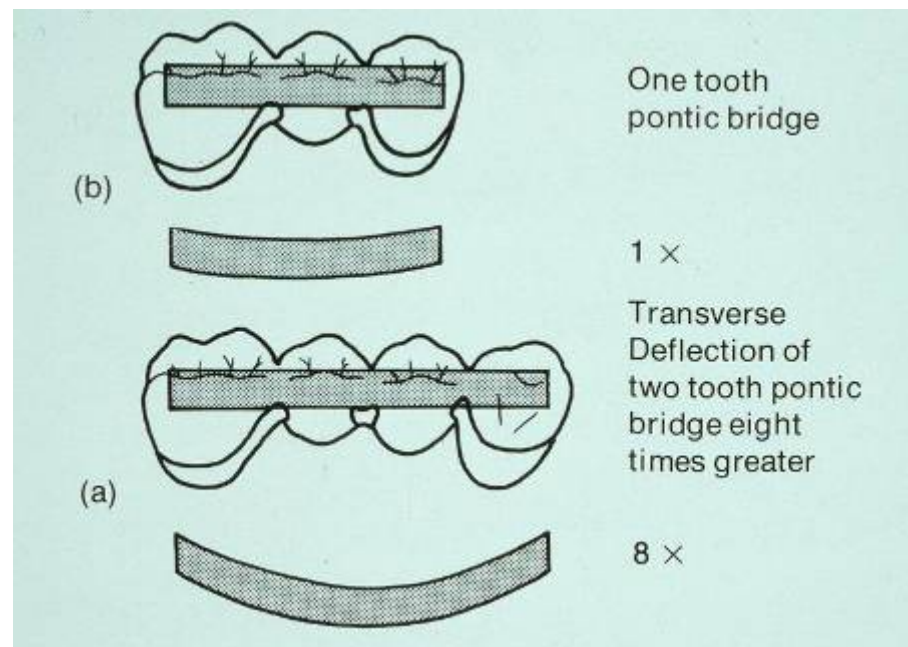
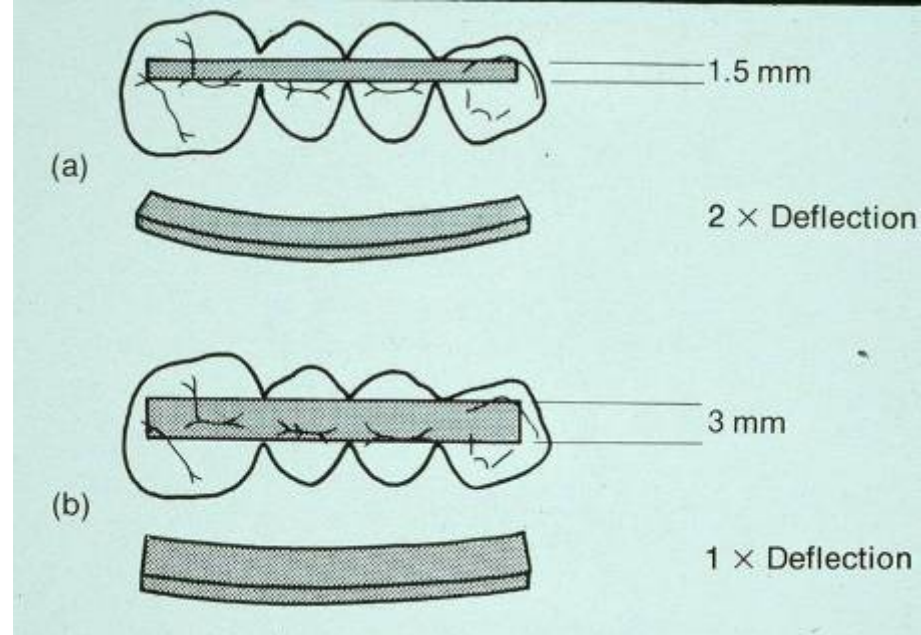
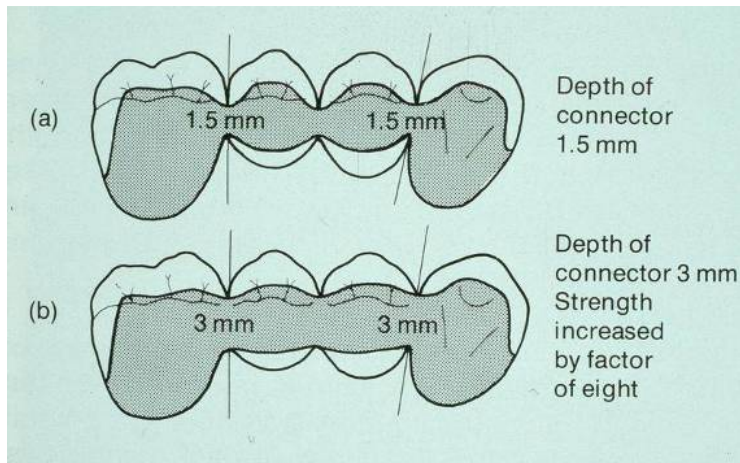
1. Bevar mest mulig tannvev

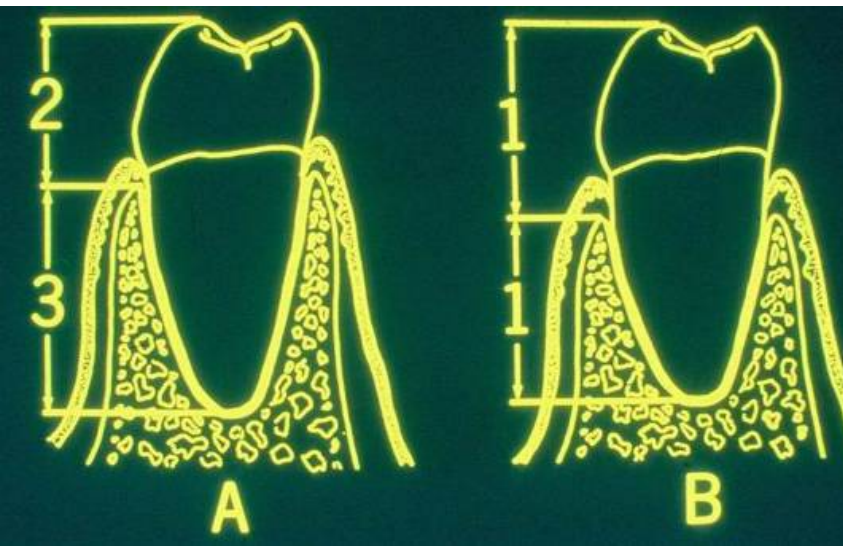
Tannpreparering til støttetann - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig tannvev
2. Seleksjon & distribusjon av støttetenner

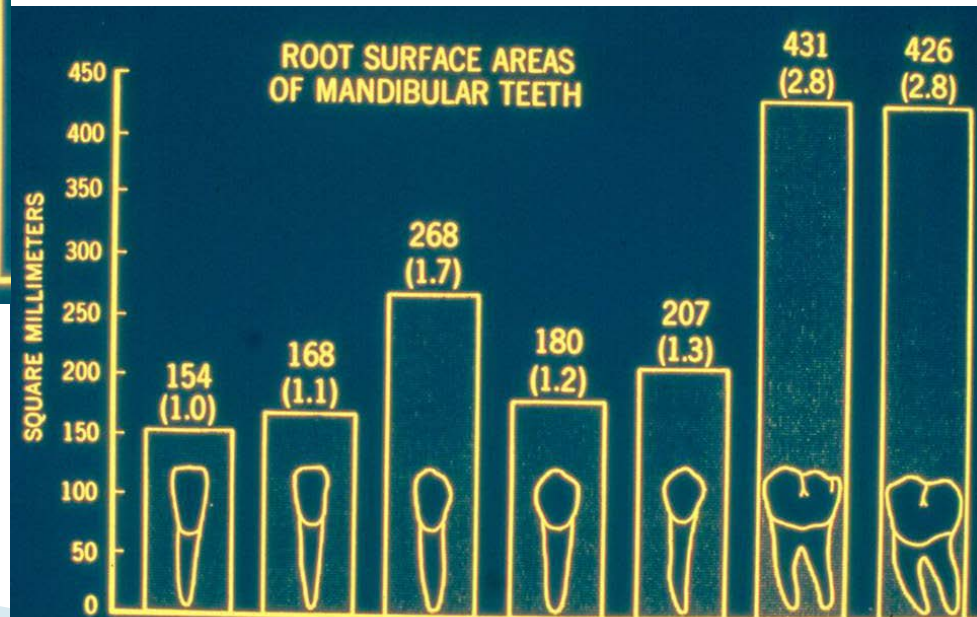
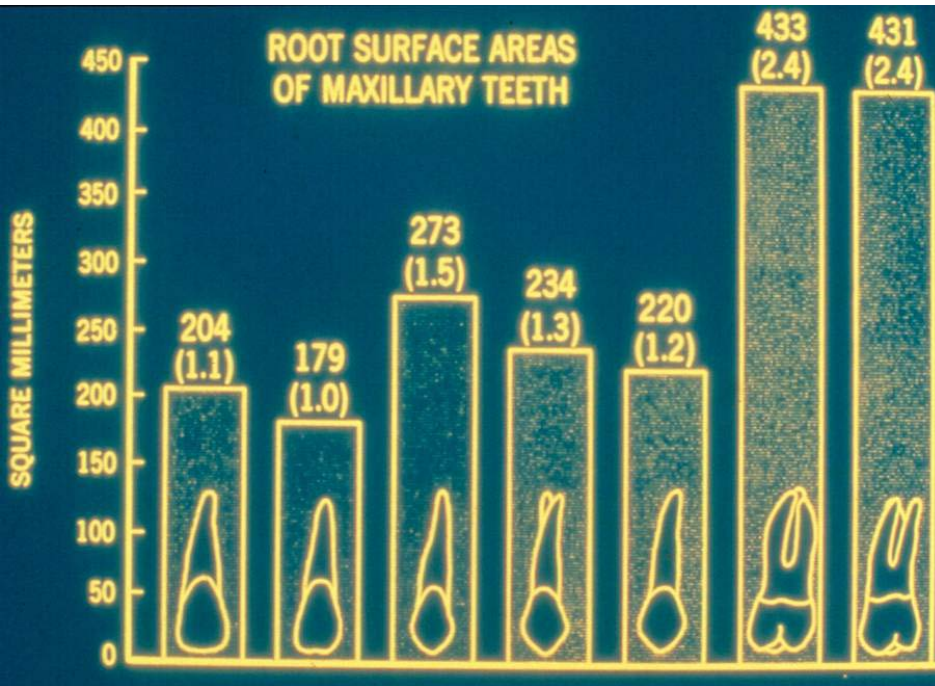

Krone-rot lenggde

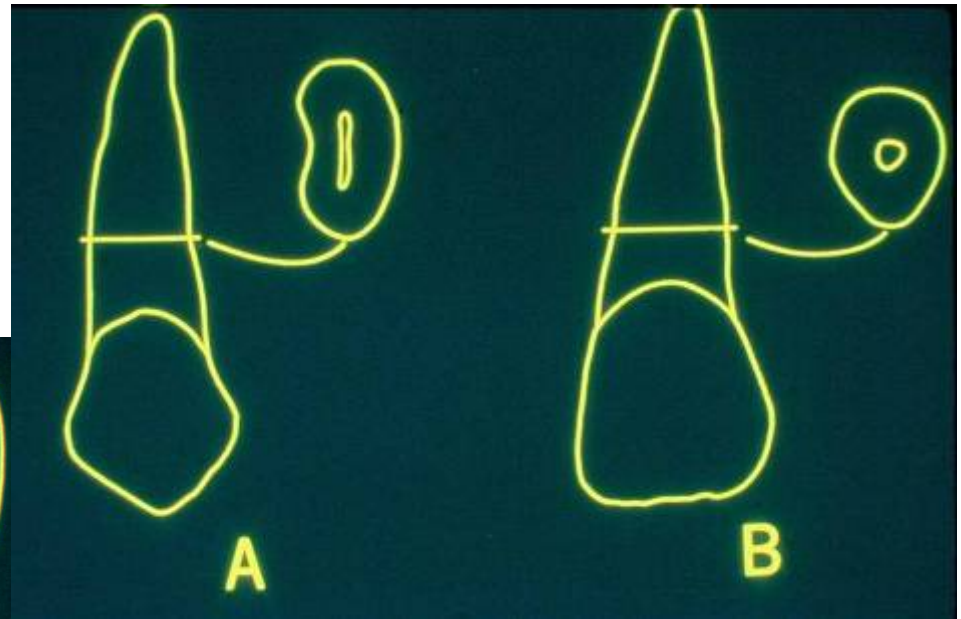
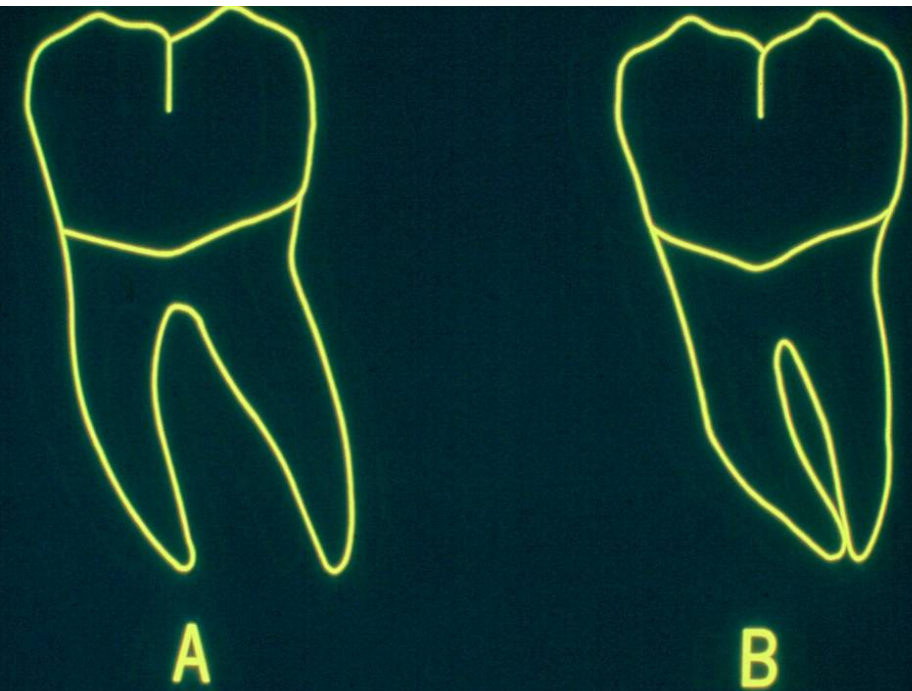

Rotareal

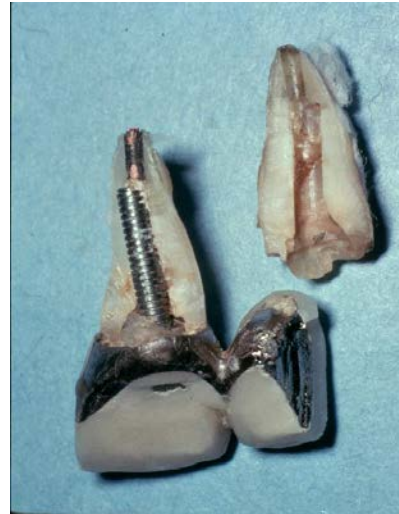
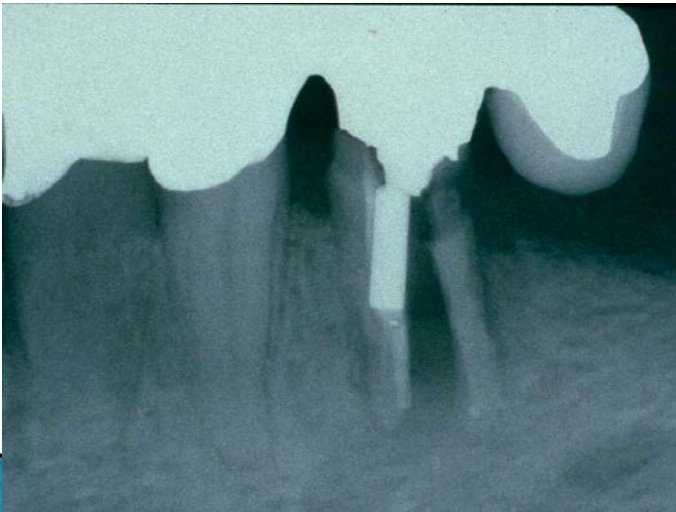

Rotkonfigurasjon

Tannpreparering til støttetann - Hovedprinsipper

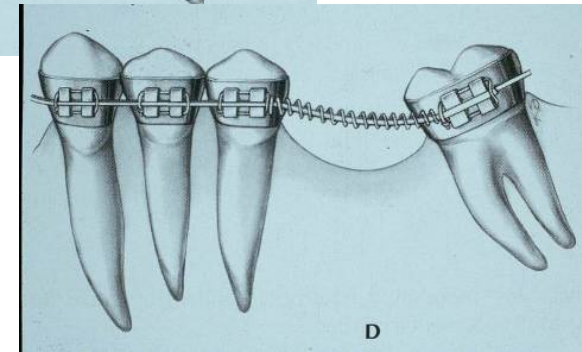
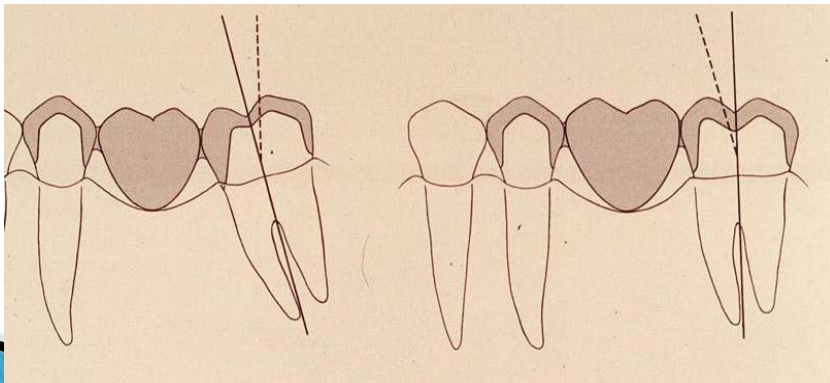
1. Bevar mest mulig tannvev
2. Seleksjon & distribusjon av støttetenner
3. **Avitale tenner som støttetann**

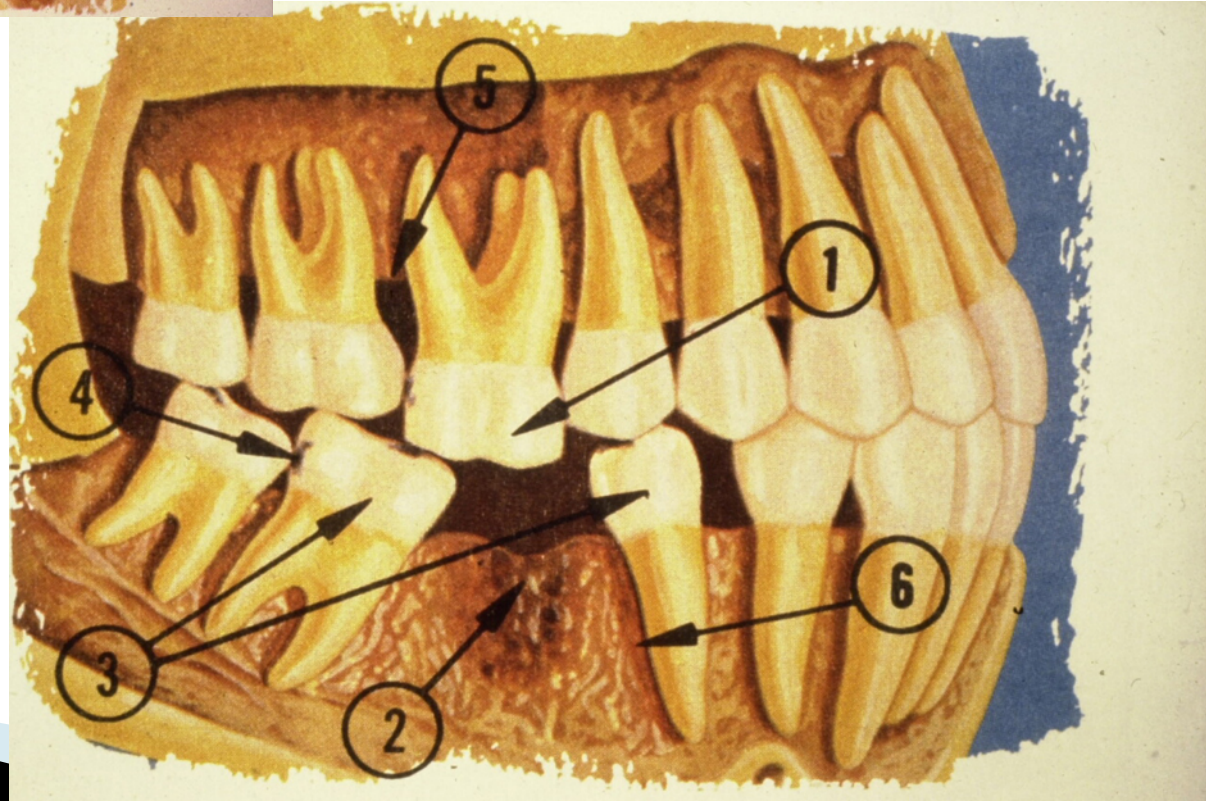

Stor risiko for teknisk-mekanisk skade – Særlig ved ekstensjonsledd

Tannpreparering til støttetann - Hovedprinsipper

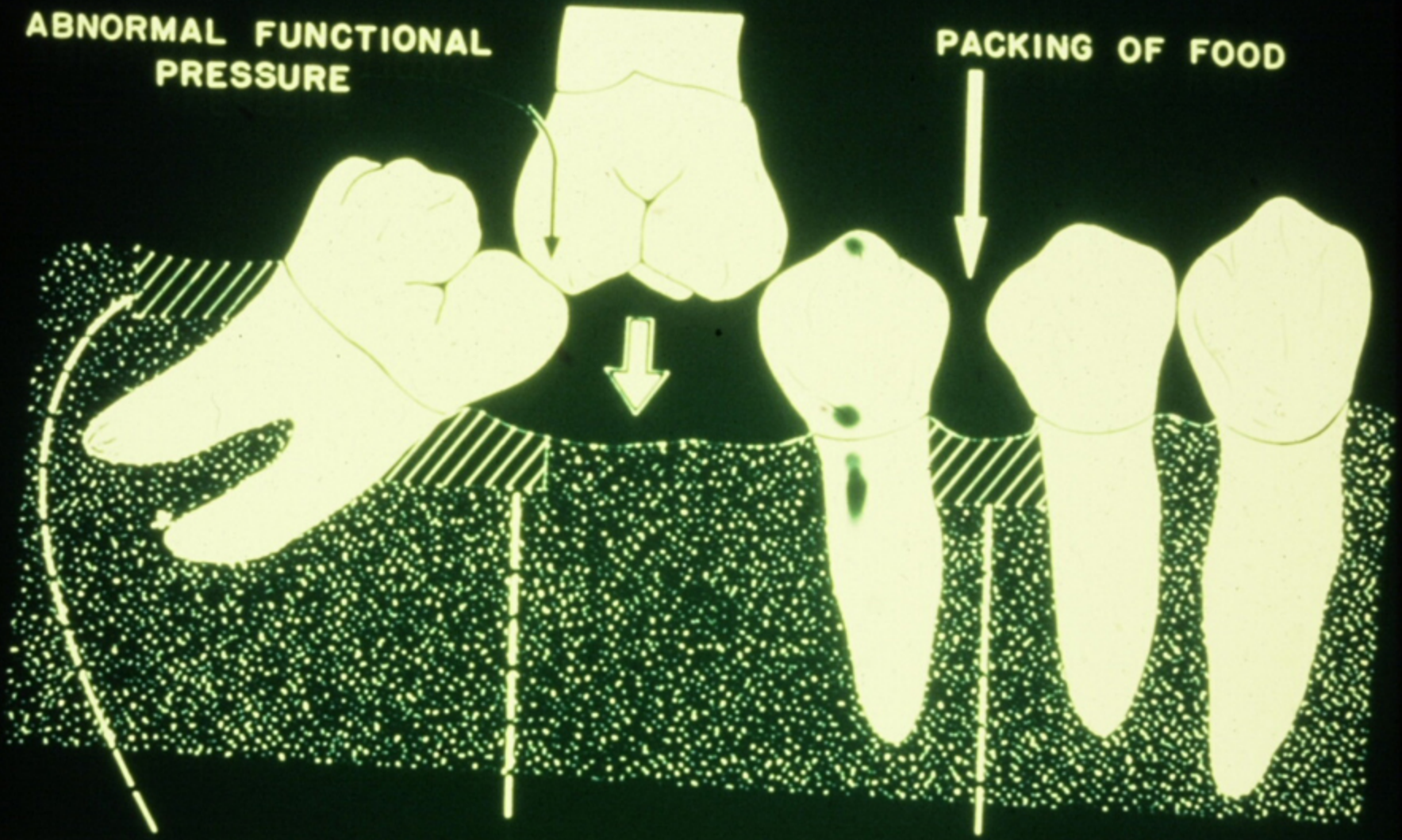
1. Bevar mest mulig tannvev
2. Seleksjon & distribusjon av støttetenner
3. Avitale tenner som støttetann
4. **Vurder ortodonti ved tipping**

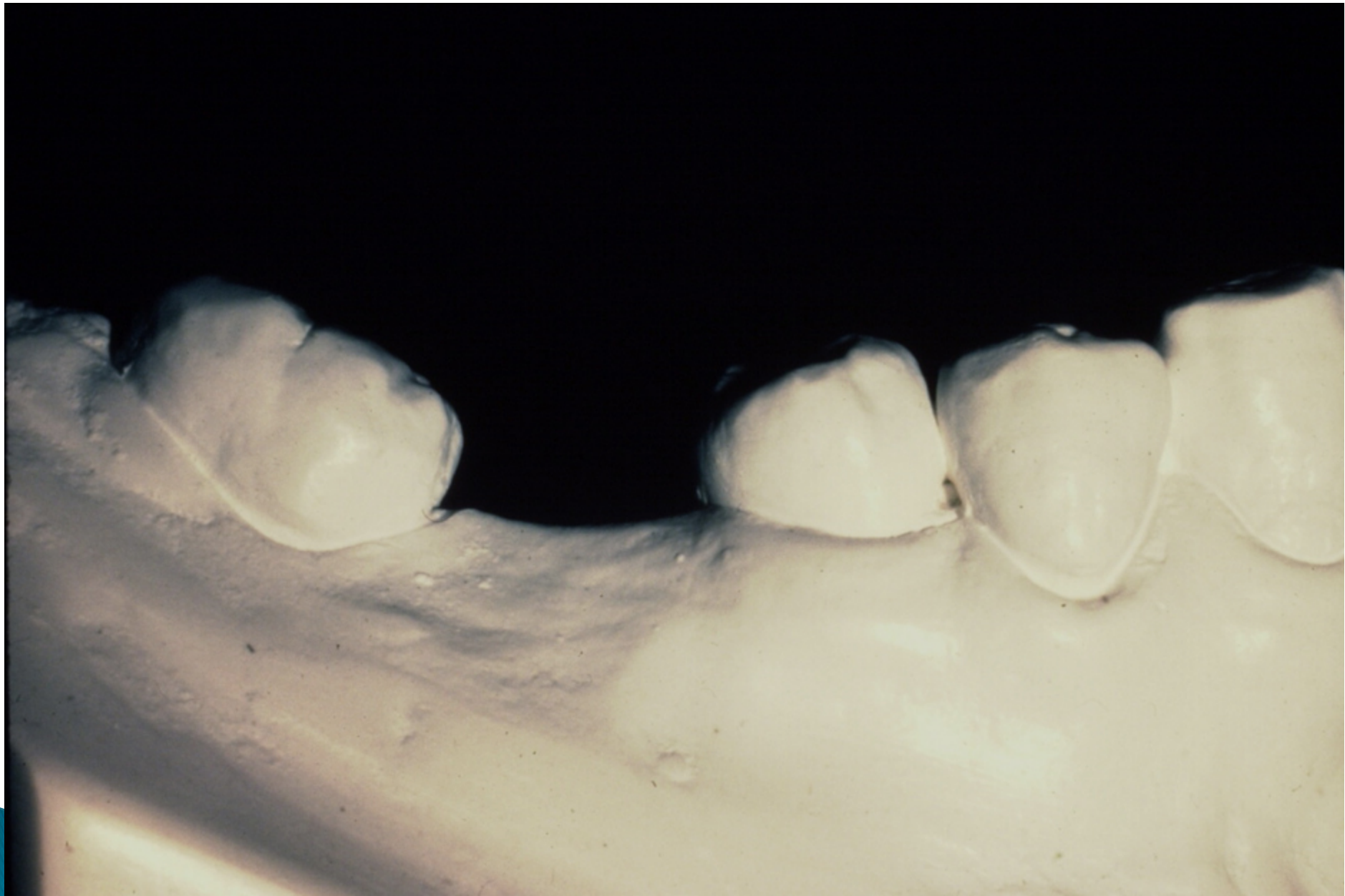
ABNORMAL FUNCTIONAL PRESSURE

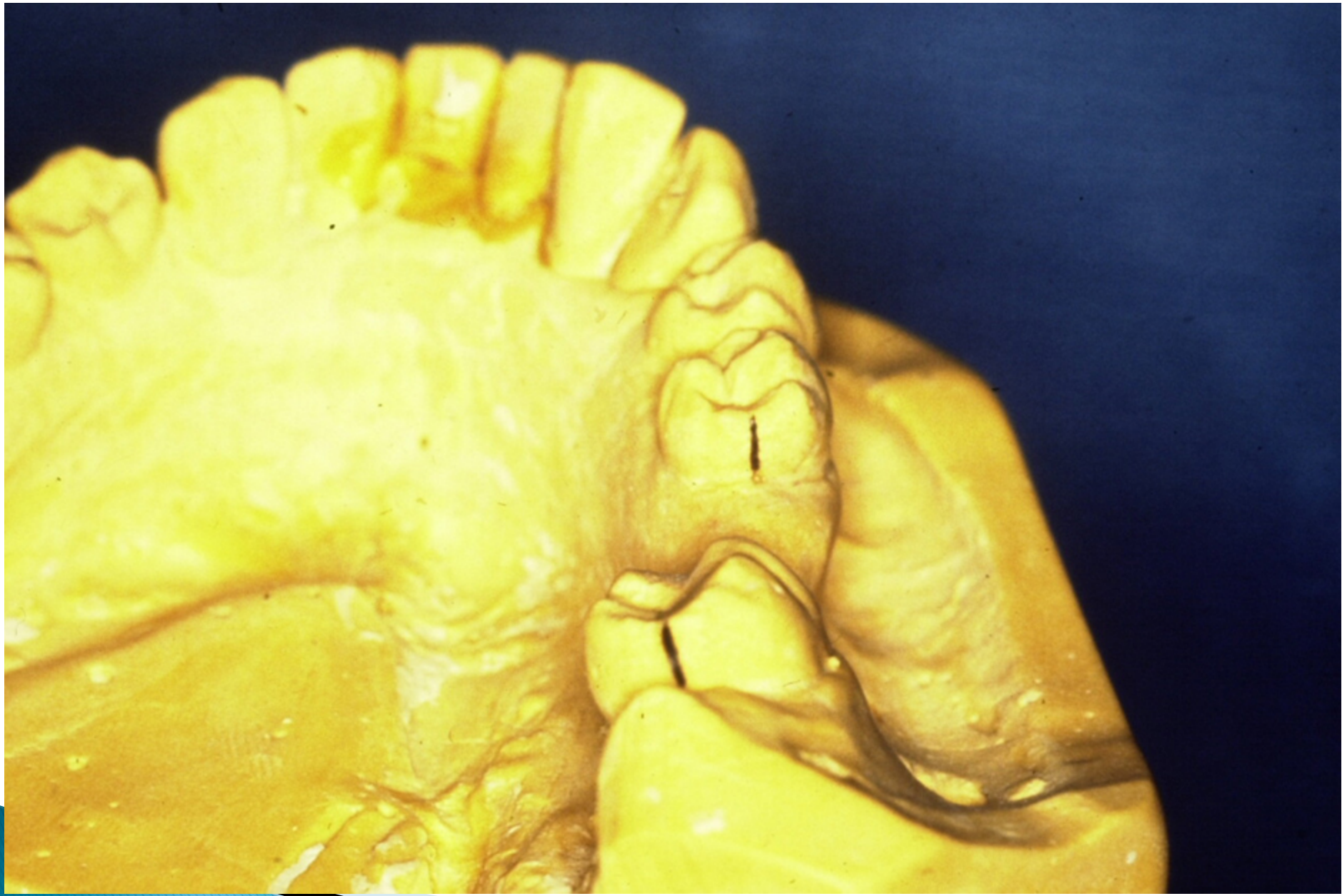
PACKING OF FOOD

**IMMINENT AREAS OF PERIODONTAL INVOLVEMENT
AND POCKET FORMATION**

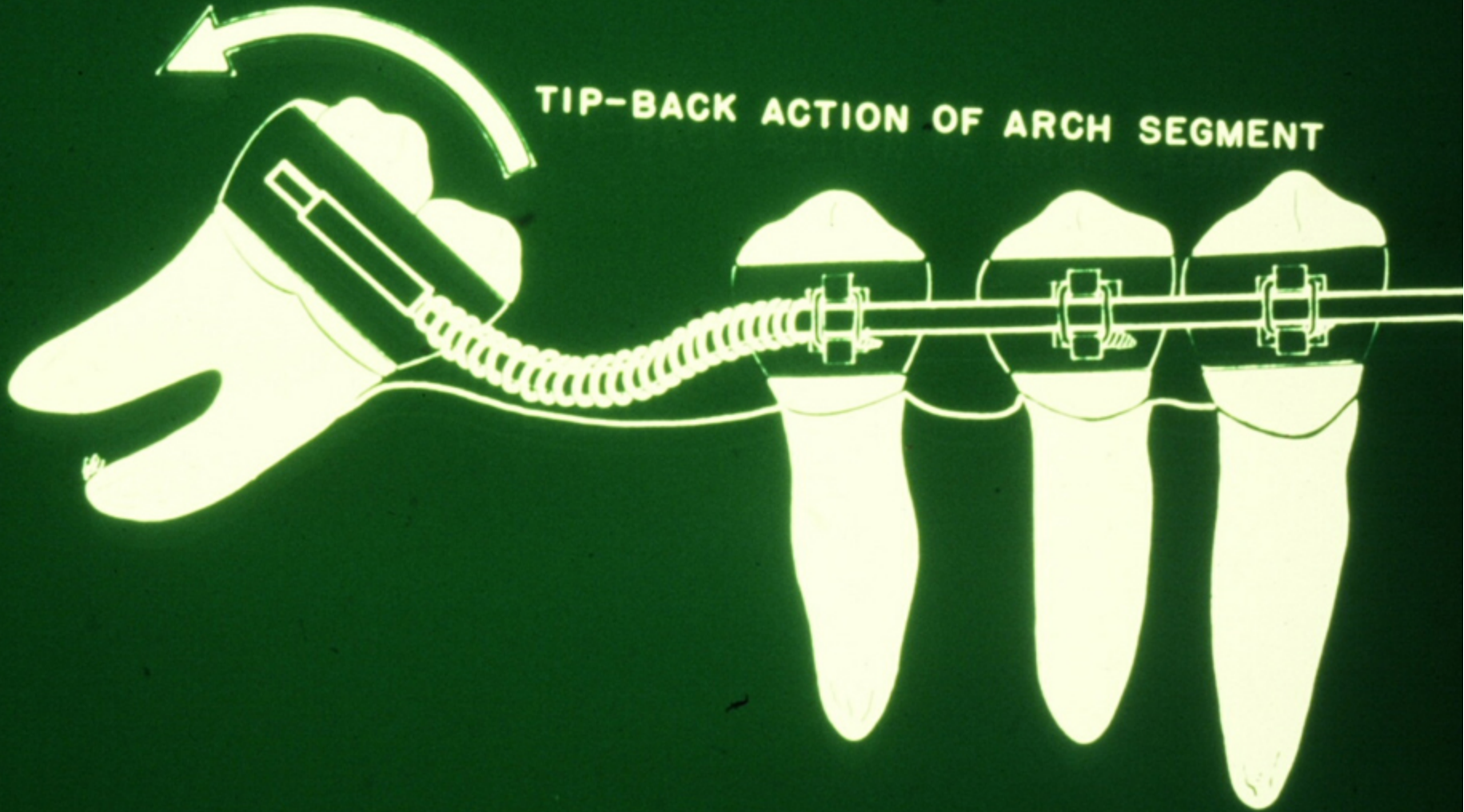

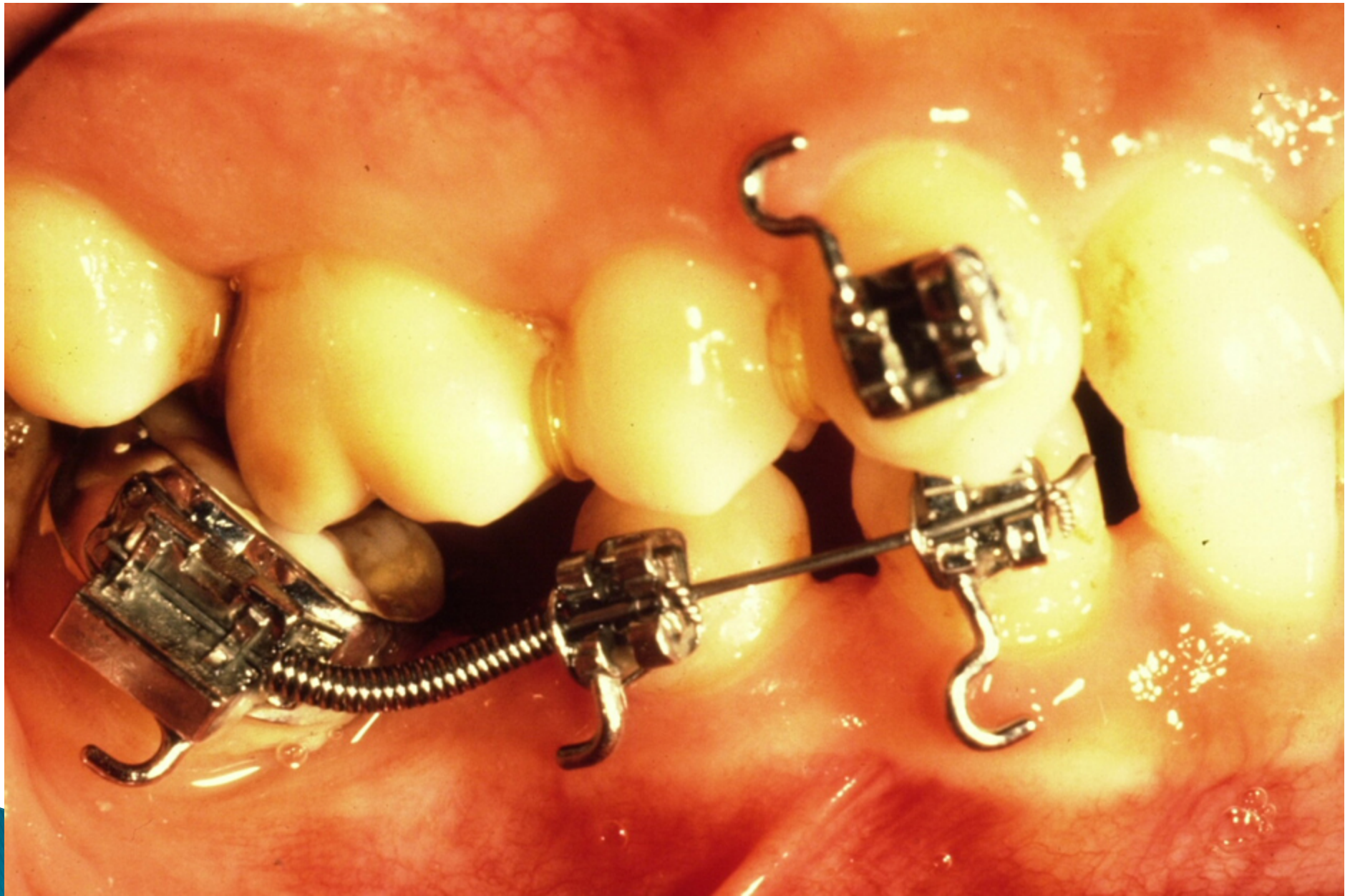

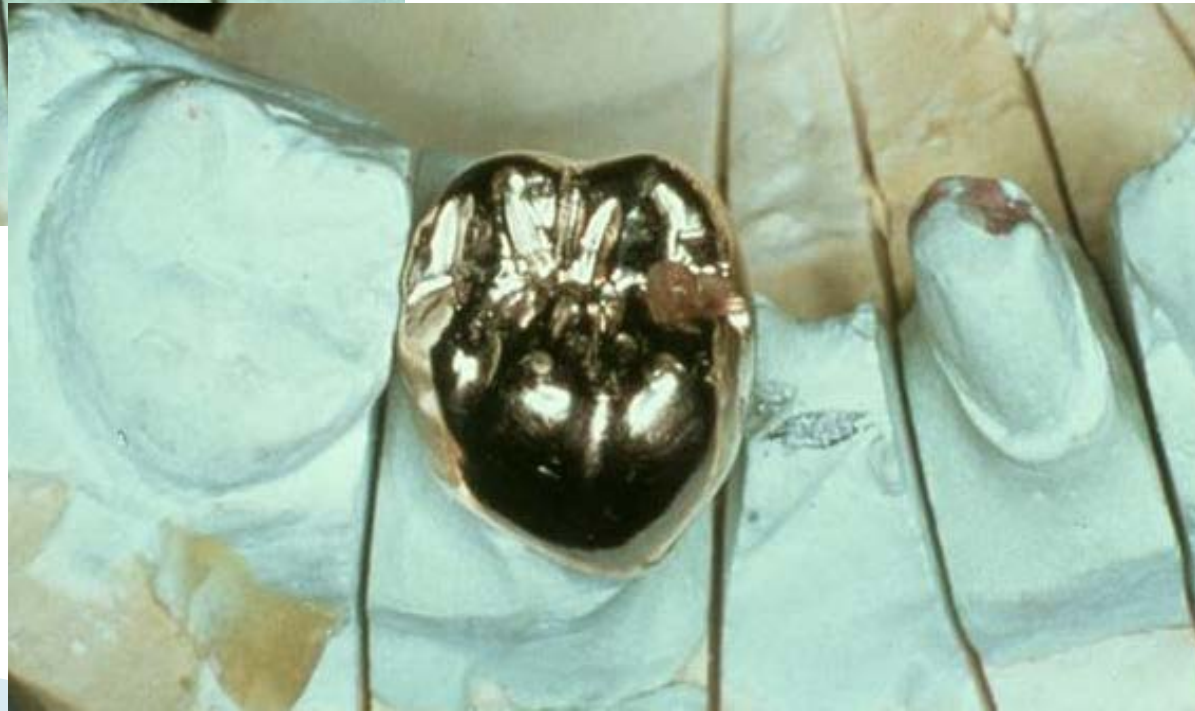

TIP-BACK ACTION OF ARCH SEGMENT

Patentfeste – sjeldent brukt

Patentfester – (sjeldent brukt)

Tannpreparering til støttetann - Hovedprinsipper

1. Bevar mest mulig tannvev
  2. Seleksjon & distribusjon av støttetenner
  3. Avitale tenner som støttetann
  4. Vurder ortodonti ved tipping
  5. **Hel metall er det sterkeste og krever minst tannpreparering**
-

Preparering for helmetall

